

GENEL GÜVENLİĞİN TEHLİKEYE SOKULMASI SUÇLARININ İHMAL SURETİYLE ÇIKARILAN BİNA YANGINLARINDA UYGULANABİLİRLİĞİ

THE APPLICABILITY OF THE CRIMES OF ENDANGERING GENERAL SAFETY IN CASE OF BUILDING FIRES CAUSED BY OMISSION

Baki KÖSE*

Özet: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu madde 170/1’de genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu, madde 171’de ise genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu düzenlenmiştir. Söz konusu bu suçlar, birer somut tehlike suçudur. Kasten yangın çıkarıldığında madde 170/1’de düzenlenen suçun, taksirle yangın çıkarıldığında da madde 171’de düzenlenen suçun ortaya çıkması mümkündür. Her yangın gibi binalarda çıkan yangınlar da kişilerin vücut bütünlükleri, sağlıkları ve malvarlıkları bakımından oldukça ciddi tehlikelere neden olmaktadır. Bu çalışmada, ihmal suretiyle çıkarılan bina yangınları açısından Türk Ceza Kanunu madde 170/1 ve 171’de yer alan suçların uygulanabilip uygulanamayacağı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yangın, Bina Yangını, İhmal, İhmal Suretiyle İcrai Suç, Tehlike

Abstract: The Turkish Penal Code No. 5237 article 170/1 defines the crime of endangering general safety intentionally and article 171 defines the crime of endangering general safety by negligence. These crimes are concrete endangerment crimes. It is possible for the crime defined in article 170/1 to occur when a fire is set intentionally and for the crime defined in article 171 to occur when a fire is set by negligence. As any fire, building fires also pose serious dangers to individuals in terms of their corporeal integrity, health and property. In this study, it is evaluated whether the crimes in articles 170/1 and 171 of the Turkish Penal Code could be applied in the case of building fires caused by omission.

Keywords: Fire, Building Fire, Omission, Crime of Commission by Omission, Danger

* Arş. Gör., Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, bakose@gsu.edu.tr, ORCID: 0009-0004-1415-0496, Makalenin Gönderim Tarihi: 02.07.2025, Kabul Tarihi: 01.11.2025

GİRİŞ

Devletlerin; birçok kişinin yaşamı, sağlığı veya malvarlığının zarara uğramasına neden olabilecek tehlikeli fiillere karşı koruma sağlamak amacıyla kanunlarında suç tiplerine yer verdikleri görülmektedir.¹ Bu çerçevede, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK)'nın Özel Hükümler başlıklı ikinci kitabının Topluma Karşı Suçlar başlıklı üçüncü kısmının birinci bölümünde Genel Tehlike Yaratıcı Suçlar düzenlenmiştir.² 765 sayılı mülga TCK'nın da Cürümler başlıklı ikinci kitabının Ammenin Selameti Aleyhinde Cürümler başlıklı yedinci babının Yangın, Su Baskını ve Gark ve Sair Büyük Tehlikelere Müteallik Cürümler başlıklı birinci faslında büyük tehlike suçları düzenlenmiştir.³ Fransız Ceza Kanunu'nda ise benzeri suçlara, malvarlığına karşı suçlar arasında yer verildiği görülmektedir.⁴ Kanaatimizce, hem yürürlükteki TCK'da hem de mülga TCK'da bahsi geçen suçların düzenlendikleri yer; bu suçların toplumsal bir tehlike meydana getirmeye elverişli ve hatta bazı durumlarda zarara sebebiyet verebilecek nitelikte suçlar olmaları nedeniyle, kısaca ifade etmek gerekirse suçlarla korunan hukuki yarar açısından daha uygundur.

Genel tehlike yaratan suçlar arasında; Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması başlıklı TCK madde (m.) 170'de kasten işlenebilen iki suç, Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması başlıklı TCK m. 171'de ise taksirle işlenebilen bir suç düzenlenmiştir. Bu suçlar ile korunan hukuki değer, genel olarak genel tehlike yaratan suçlar ile

¹ Zeki Hafızoğulları/Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar*, 4. baskı, US – A Yayıncılık, Ankara, 2022, s. 5; Mehmet Emin Artuk/İlhan Üzülmüş, "Taksirle Tehlikeye Sebebiyet Verme Suçu (765 s. TCK m. 383) Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması (5237 s. TCK m. 171)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 57, 2005, s. 189; Muharrem Özen, *Genel Tehlike Yaratıcı Suçlar*, US – A Yayıncılık, Ankara, 2010, s. 1.

² 5237 sayılı TCK için bkz. Resmi Gazete, S. 25611, 12.10.2004. Resmi Gazete için bkz. <https://www.resmigazete.gov.tr/> (Erişim: 05.05.2025).

³ Bkz. Faruk Erem, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku*, Cilt: IV, Özel Hükümler, 3. baskı, Seçkin Kitabevi, Ankara, 1985, s. 88; Sahir Erman/Çetin Özek, *Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamunun Selametine Karşı İşlenen Suçlar* (TCK 369 – 413), 1. baskı, Dünya Basınevi, İstanbul, 1995, s. 5. 765 sayılı mülga TCK için bkz. Resmi Gazete, S. 320, 13.03.1926.

⁴ Bkz. L'art. 322-5 à 322-11-1 Code pénal (France). Code pénal (France) için bkz. Légifrance, https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/ (Erişim: 05.05.2025).

olduğu gibi; kişilerin yaşamları, vücut bütünlükleri veya malvarlıkları açısından bir tehlike olmadan güven içinde hayatlarını sürdürme haklarıdır.⁵ Her üç suçun faili de herkes olabilir.⁶ Suçların mağdurları ise diğer genel tehlike yaratan suçların neredeyse tümü açısından olduğu gibi; belirli kişi veya kişiler değil, yalnızca belirli olmayan sayıda kişiler olabilir.⁷ Bu noktada dikkat çekilmesi gereken husus; söz konusu suçlar ile bahsi geçen hukuki değerlerin bireysel düzeyde değil, belirsiz sayıda birey nezdinde korunmasının amaçlanmakta olduğudur.⁸ Zira, suçların düzenlendiği madde metinlerinde de korunması amaçlanan hukuki değerlerin sahipleri; “kişilerin...” ve “...başkalarının...” ifadeleri ile belirtilmiştir. TCK m. 170/1’deki suçun yaptırımını altı aydan üç yıla kadar hapis cezası, TCK m. 170/2’deki suçun yaptırımını üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ve son olarak TCK m.

⁵ M. Emin Artuk/Ahmet Gökçen/M. Emin Alşahin/Kerim Çakır, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 21. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 704, 715; Pınar Memiş, “Genel Tehlike Yaratan Suçlar”, *Alman – Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku*, Cilt: III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, Yayına Hazırlayanlar: Eric Hilgendorf, Yener Ünver, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayın No: 18, İstanbul, 2010, s. 796; Hasan Tahsin Gökcan/Mustafa Artuç, *Yorumlu – Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi*, 4. Cilt, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021, s. 6224, 6250; Hasan Gerçeker, *Yorumlu & Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, Cilt – 2, 6. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 1680, 1686; Gülsün Ayhan Aygörmez, “Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçları (TCK mad. 170, 171)”, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 3, S. 2, 2021, s. 315, 340; Halil Polat, “Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçu ile Bu Suçun Diğer Suçlarla İctimar”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 1, 2010, s. 165; Murat Aydın, “Genel Güvenliği Kasten Tehlikeye Düşürmek Suçu, Silah Kavramı ve Yargıtay Uygulaması”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 2, S. 6, 2007, s. 54, 55. Bkz. Yargıtay CGK, 2016/168 E., 2019/252 K., 26.03.2019, Yargıtay Karar Arama, <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (Erişim: 05.05.2025).

⁶ Hafizoğulları/Özen, s. 11, 19; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 709, 713, 716; Memiş, s. 802, 803; Gökcan/Artuç, s. 6225, 6251; Gerçeker, s. 1680, 1687; Aygörmez, s. 320; Polat, s. 146, 153.

⁷ Hafizoğulları/Özen, s. 10; Memiş, s. 796; Özen, s. 22; Gökcan/Artuç, s. 6225, 6251; Gerçeker, s. 1680.

⁸ Emine Eylem Aksoy Retornaz, “Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2, 2012, s. 4; Alaaddin Egemenoglu, *Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu* (TCK m. 170/1), 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017, s. 16. Bkz. Yargıtay CGK, 2016/168 E., 2019/252 K., 26.03.2019, Yargıtay Karar Arama. Suçları oluşturan fiillerin belirsiz sayıda kişiyi mi belirli birkaç kişiyi mi etkilediğinin tespit edilebilmesi; fiillerin gerçekleştirildikleri yerin özellikleri, zaman dilimi gibi somut verilerin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bkz. Gökcan/Artuç, s. 6226.

171'deki suçun yaptırımını üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıdır. Suçlar açısından özel olarak cezaya etki eden bir neden bulunmamaktadır. Her üç suç da resen soruşturulur ve kovuşturulur. Bu suçları yargılamakla görevli mahkeme 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kurulu, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun m. 11 uyarınca asliye ceza mahkemesidir.⁹

TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu, kasten yangın çıkarılmasını; TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu, taksirle yangın çıkarılmasını cezalandırmaktadır. Mülga TCK'da da m. 369, 370 ve 377'de bazı durumlar özelinde kasten yangın çıkarma fiillerini; m. 383/1'de ise bazı başka seçimlik hareketlerle birlikte taksirle yangına neden olunmasını cezalandıran suçlara yer verilmiştir. Yangın ciddi bir genel tehlike, bir anlamda birlikte yaşama güvenliğini tehdit eden bir durum teşkil ettiği için diğer genel tehlike yaratan suçlar açısından olduğu gibi; yangın çıkması nedeniyle bir tehlikenin meydana gelmesi bu suçların cezalandırılması için yeterli görülmüş, zarara sebebiyet verilmesi aranmamıştır.¹⁰ İsviçre Ceza Kanunu'nda da tamamlanmaları için zararın ortaya çıkmasının şart olmadığı, kasten ve taksirle yangın çıkarma suçları düzenlenmiştir.¹¹ Fransız Ceza Kanunu'nda ise kasten ve taksirle yangın çıkarılarak zarara neden olunmasını cezalandıran suçlar düzenlenmiştir.¹² Anlaşılabacağı üzere Fransız Ceza Kanunu'ndaki suçlar, TCK m. 170/1 ve 171'de yer alan suçlardan farklı olarak, birer zarar suçudur. TCK m. 170/1 ve 171'deki suçlar, birer tehlike suçu olarak düzenlenmiştir.¹³ Kanaatimizce, yangın gibi oldukça tehlikeli

⁹ 5235 sayılı Kanun için bkz. Resmi Gazete, S. 25606, 07.10.2004.

¹⁰ Erem, s. 89; Özen, s. 19.

¹¹ Bkz. L'art. 221, 222 Code pénal suisse. Code pénal suisse için bkz. Fedlex, https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/fr (Erişim: 05.05.2025).

¹² Bkz. L'art. 322-5, 322-6 Code pénal (France).

¹³ Ceza hukukuyla korunması amaçlanan hukuki bir değer in ihlal edilmesi; bu değer in zarar uğratılması ile gerçekleşebileceği gibi, bir tehlikeye sokulması şeklinde de gerçekleşebilir. Bkz. Özen, s. 5; Vesile Sonay Daragenli, "Tehlike Suçları", Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim, Öğretim ve Yardımlaşma Vakfı Yayını No: 8, İstanbul, 1999, s. 163, 164. Bu açıdan, hukuki değer in ne şekilde ihlal edildiği dikkate alınarak suçlar; zarar ve tehlike suçları olarak sınıflandırılmaktadır. Bkz. İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 20. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 223; Özen, s. 6; Daragenli, s. 164, 165; Gerçekler, s. 1678. Zarar suçları, suç ile korunan hukuki değer in zarara uğratılması ile tamamlanan

bir duruma neden olan kişi veya kişilerin cezalandırılması için zararın ortaya çıkmasının beklenmesi yerinde değildir. Bu nedenle, TCK'nın ilgili suçları düzenleyiş şeklini yerinde buluyoruz.

Yangın kısaca, genel tehlikeye yol açacak biçimde ateş yanması şeklinde tanımlanabilir.¹⁴ Her yakılan ateşin yangın niteliğinde olduğu söylenemez. Özel bir tedbir alınması gerekmeden veya yağmur yağması, rüzgarın kesilmesi gibi doğal olaylar olmadan; yanan ateşin konumu nedeniyle yayılma ve nesne veya canlılara zarar verme ihtimali bulunmayan bir durumda yangından söz edilemez.¹⁵ Kişilerin vücut bütünlükleri, sağlıkları veya malvarlıkları bakımından tehlikeli; yaygın veya yaygınlaşması muhtemel, söndürülmesi için özel araçların kullanılması veya normalin üzerinde bir çaba gösterilmesini gerektiren bir ateşin yangın niteliğinde olduğu kabul edilebilir.¹⁶ Gerçekleştirdiği hareket ile yanmasına sebebiyet veren kişinin kendi başına kontrol altına alamayacağı, söndüremeyeceği bir ateş söz konusu olmalıdır.¹⁷ Ateşin yangın boyutuna ulaşmadığı ya da ulaşamayacağı

suçlardır. Bkz. Özgenc, 2024, s. 223; Veli Özer Özbek/Koray Doğan/Serkan Meraklı/Pınar Bacaksız/İsa Başbüyük, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 237; Mahmut Koca/İlhan Üzülmöz, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 17. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 118. Tehlike ise zararın ön aşamasıdır ve bir zararın ortaya çıkma ihtimali veya zarara neden olabilecek bir durum şeklinde tanımlanabilir; bu çerçevede tehlike suçları, suç ile korunan hukuki değer tehlikeye sokulması sonucunda tamamlanan suçlardır. Bkz. Özbek/Doğan/Meraklı/Bacaksız/Başbüyük, s. 237; Daragenli, s. 163, 164. Tehlike suçları ile toplumsal açıdan önemli olduğu düşünülen bazı hukuki değerlerin etkili şekilde korunması için cezalandırılabilirlik alanı öne çekilmiş, bu değerlerin tehlikeye girmesi dahi önlenmek istenmiştir. Bkz. Daragenli, s. 183; Yener Ünver, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 946; Gerçekler, s. 1678, 1679. Tehlike suçları da kendi içinde somut ve soyut tehlike suçları olarak ikiye ayrılmaktadır. Bkz. Daragenli, s. 175; Gerçekler, s. 1679. Somut tehlike suçları; suçu oluşturan hareketin gerçekleştirilmesi neticesinde suç ile korunan hukuki değer açısından gerçek, bir diğer deyişle somut bir tehlikenin meydana gelmesinin arandığı suçlardır. Soyut tehlike suçları ise suçu oluşturan hareketin gerçekleştirilmesi neticesinde somut bir tehlikenin ortaya çıkmasının aranmadığı suçlardır. Bkz. Özen, s.11, 12; Daragenli, s. 184; Gerçekler, s. 1679.

¹⁴ Gökcan/Artuç, s. 6227.

¹⁵ Erman/Özek, s. 11.

¹⁶ Erman/Özek, s. 10; Artuk/Üzülmöz, s. 194; Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır, s. 706.

¹⁷ Arrêt du Tribunal fédéral 6B_1280/2018, 20.03.2019, Swisslex, <https://www.swisslex.ch/fr/> (Erişim: 05.05.2025).

durumlarda, TCK m. 170 ve 171'in uygulanması mümkün değildir. Böyle durumlarda, genel güvenliğin tehlikeye sokulması suçlarından değil; ateşe verme neticesinde ortaya çıkan zarardan dolayı, örneğin bir yaralanma gerçekleşmişse kasten ya da taksirle yaralama suçundan sorumluluk gündeme gelebilir.¹⁸

Yangının icrai bir hareketle çıkarılması mümkün olduğu gibi, ihmali bir hareketle çıkarılması da mümkündür. Ceza hukukunda icrai hareketler gibi, ihmali hareketlere de sonuç bağlanmaktadır. Bu açıdan suçlar; hareketin şekline göre icrai, ihmali ve ihmal suretiyle icrai suçlar şeklinde sınıflandırılmaktadır.¹⁹ İcrai suçlar kanun tarafından yasaklanmış, olumlu bir hareketin yapılması; ihmali suçlar ise suç tipinde belirtilen hareketin hiç yapılmaması, geç yapılması ya da gösterilen yerde yapılmaması ile işlenir.²⁰ İhmal suretiyle icrai suçlarda ise esasen icrai hareketle işlenebilen bir suç, ihmali hareketle işlenmektedir.²¹ İhmal suretiyle icrai suç işleyen kişinin sorumluluğu için ihmali hareketin icrai harekete eşdeğer kabul edilebilmesi gerekir ve bu söz konusu eşdeğerliğin bulunduğu kabul edilebilmesi adına, kişinin neticeyi engelleme hususunda hukuki yükümlülüğü olmalıdır.²² Ne-

¹⁸ Bkz. Erman/Özek, s. 10, 11; Egemenoglu, s. 36, 37.

¹⁹ Timur Demirbaş, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 19. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 261.

²⁰ Demirbaş, s. 261, 262; Bernard Bouloc, *Droit pénal général*, 22e édition, Dalloz, Paris, 2011, p. 212; Yves Mayaud, *Droit pénal général*, 3e édition, Presses Universitaires de France, Paris, 2010, p. 174; Jean Larguier, *Le droit pénal*, 16e édition, Presses Universitaires de France, Paris, 2009, p. 26; Patrick Canin, *Droit pénal général*, 13e édition, Hachette Supérieur, Vanves, 2023, p. 59, 60.

²¹ Sulhi Dönmezer/Sahir Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt II, 15. baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2021, s. 89; Demirbaş, s. 263; İzzet Özgenç, "İhmali Suç Teorisi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 25, S. 4, 2021, s. 308; Hakan Hakeri, "İhmali Suçlar", *Ceza Hukuku Dergisi*, C. 2, S. 4, 2007, s. 141; Fatih Yurtlu, *İhmali Suçlar*, 1. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s. 173; Jacobo Dopico Gomez-Aller, "Criminal Omissions: A European Perspective", *New Criminal Law Review*, Vol. 11, No. 3, 2008, p. 420.

²² Sulhi Dönmezer, "İhmal Suretiyle İcra Suçları", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 9, S. 3-4, 1944, s. 491; Dönmezer/Erman, s. 92; Erman/Özek, s. 13; Demirbaş, s. 296; Özgenç, 2021, s. 310; Hakeri, s. 144; Aras Türay, "İhmal Suretiyle İcrai Hareketin Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunsalı", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 3, 2020, s. 121; Yurtlu, s. 196; José Hurtado Pozo, *Droit pénal général*, Schulthess, Zürich, 2011, p. 273; Joycelyn M. Pollock, *Criminal Law*, 10th edition, Routledge, 2015, New York, p. 55; Kent Roach, *Criminal Law*, 7th edition, Irwin Law, Toronto, 2018, p. 128; Adrian Dan, *Le délit de commission par omission: éléments de droit suisse et comparé*, Schulthess, Zurich, 2015, p. 76.

ticeyi engelleme hususundaki hukuki yükümlülük kanun, sözleşme veya kişinin kendi öngelen hukuka aykırı tehlike yaratan hareketinden kaynaklanabileceği gibi; erişilebilir ve belirli bir düzenleme olarak, yönetmelikten de kaynaklanabilir.²³ Önemle belirtilmelidir ki kişinin sorumluluğuna gidilebilmesi için bahsi geçen hukuki yükümlülüğünü yerine getirmesinin kendisinden beklenebilir olması, bunun imkan dahilinde bulunması da gerekir.²⁴ İsviçre Ceza Kanunu'nda suçların, neticeyi engellemek adına harekete geçme yükümlülüğü altındaki kişiler tarafından ihmali hareketlerle de işlenebileceği kabul edilmiştir.²⁵ Bilindiği üzere, TCK'nın genel hükümlerinde konuya ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. TCK m. 83'te kasten öldürme suçu açısından olduğu gibi, bazı suç tiplerinin ihmal suretiyle icrai şekilde işlenebileceği özel olarak belirtilmiştir. Hukukumuzda ihmal suretiyle icrai suçların sınırlı sayıda olup olmadığı, bir diğer deyişle icrai bir suçun ihmali hareketlerle de işlenebilmesi için bunun özellikle düzenlenmesi gerekip gerekmediği tartışmalıdır.²⁶ Bir görüşe göre, bir suç yalnızca özel olarak belirtildiği takdirde ihmal suretiyle icrai şekilde işlenebilir.²⁷ Konuya ilişkin özel bir düzenleme bulunmayan Fransız Hukuku açısından da aynı görüş benimsenmekte; ceza normlarının dar yorumlanmasına ilişkin ilke uyarınca ihmal suretiyle icrai bir hareketin, yalnızca özel olarak düzenlenmesi halinde cezalandırılabilirliği kabul edilmektedir.²⁸ Katıldığımız aksi yöndeki görüşe göre, tüm icrai suçlar nitelikleri elvermek kaydıyla ihmali hareketlerle de işlenebilir; ihmal

²³ XIIIe Congrès international de droit pénal (Le Caire, 1 – 7 octobre 1984), *Revue internationale de droit pénal*, Résolutions des Congrès de l'Association Internationale de Droit Pénal (1926-2014), Vol. 86, N° 1, 2015, p. 113; Türay, s. 127; Yurtlu, s. 214, 215; Hurtado Pozo, p. 275; Dan, p. 90. Karşıt görüş için bkz. Rahime Erbaş, *Türk Ceza Kanunu'nda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 337 vd.

²⁴ Erman/Özek, s. 13; Demirbaş, s. 298; Bahri Öztürk/Mustafa Ruhan Erdem, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, 24. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 465; Özgenc, 2021, s. 320; Pollock, p. 55.

²⁵ Bkz. L'art. 11 Code pénal suisse.

²⁶ Bkz. Türay, s. 134 vd.

²⁷ Demirbaş, s. 295; Öztürk/Erdem, s. 469; Özgenc, 2021, s. 309; Güçlü Akyürek, "İhmali Suçlar", *Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan*, Cilt I, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014, s. 148; Özge Bozkurt, *İhmali Suçlarda İştirak*, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 353, 354.

²⁸ Jean Pradel, *Droit pénal général*, 19e édition, Cujas, Paris, 2012, p. 312; Boulloc, p. 213, 214; Mayaud, p. 180; Canin, p. 61.

suretiyle icrai suçlar sınırlı sayıda değildir.²⁹ Zira, icra ve ihmal hareketin gerçekleşme biçimleridir; ihmal, istisnai bir suç işleme biçimi değildir. Bu çerçevede; ihmali hareketlerle çıkarılan yangınlar açısından ihmal suretiyle icrai şekilde işlenebileceği özel olarak düzenlenmeyen kasten işlenebilen TCK m. 170/1'deki suç ve de taksirle işlenebilen 171'deki suçun uygulanabilmesi, eğer ki niteliklerinin elverdiği kabul edilebilirse mümkündür çünkü katıldığımız görüş uyarınca kasten işlenebilen suçlar gibi, ihmali hareketle işlenmelerine ilişkin özel bir düzenleme bulunmayan taksirli suçlar da ihmali hareketlerle işlenebilir.³⁰

Binalarda çıkan yangınlar da her yangın gibi ciddi boyutta tehlikeye neden olmaktadır. Bina, hangi malzeme ile yapıldığı önemli olmaksızın; bir müstakil ev ya da otel gibi barınmaya ve konaklamaya, bir fabrika ya da plaza gibi içerisinde herhangi bir çalışma faaliyetinin yürütülmesine veya bir depo gibi eşyaların muhafaza edilmesine elverişli tamamlanmış taşınmaz yapıdır.³¹ 3194 sayılı İmar Kanunu m. 5/10'da da bina, üstü örtülü olup insanların içine girebileceği; oturmayla, çalışmaya, eğlenmeye, dinlenmeye, ibadet etmeye veya hayvanlar ile eşyaların korunmasına yarayan kendi başına kullanılabilen yapı şeklinde tanımlanmıştır.³² Mülga TCK'da düzenlenen kasten yangın çıkarılmasını cezalandıran suçlar arasında m. 369 ve 370'de, suçun konusu olarak binadan söz edilmiştir. Yürürlükteki TCK'da ise özel olarak bina yangınından bahsedilmemiştir. Mevzuatımızda konuya ilişkin bir yönetmelik bulunmaktadır. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik m. 1 uyarınca bu Yönetmelik her türlü yapı,

²⁹ Kayıhan İçel, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 284, 285; Yener Ünver, *İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, Suçu İhbar Etmemek Suçları* (TCK'da Düzenlenen Adliye Karşı Suçlar), 7. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 96, 97; Hakeri, s. 169; Türay, s. 149; Jesús-María Silva Sánchez, "Criminal Omissions: Some Relevant Distinctions", *New Criminal Law Review*, Vol. 11, No. 3, 2008, p. 459.

³⁰ Bkz. Türay, s. 146. Bu konuda, ihmal suretiyle icrai suçların sınırlı sayıda olduğu savunulmakla birlikte; ihmali hareketin taksiri meydana getiren dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık şeklinde kabul edilebildiği durumlarda, taksirli suçların da ihmali hareketlerle işlenebileceği belirtilmiştir. Bkz. Koca/Üzülmez, s. 201; Ak-yürek, s. 149. Bir diğer görüşe göre ise taksirli bir suçun ihmali hareketle işlenmesi teorik açıdan mümkündür; ancak böyle bir durumda ceza sorumluluğun ortaya çıkması, kanunilik ilkesi ile bağdaşmaz. Bkz. Yurtlu, s. 278.

³¹ Erman/Özek, s. 14, 15.

³² 3194 sayılı Kanun için bkz. Resmi Gazete, S. 18749, 09.05.1985.

bina, tesis ve işletmenin; tasarım, yapım, işletim, bakım ve kullanım aşamalarında çıkabilecek yangınların ve yangın nedeniyle söz konusu olabilecek can ve mal kayıplarının en aza indirilmesi için yangın öncesi ve sırasında alınması gereken tedbirlerin, bu amaçla yapılacak organizasyon, eğitim ve denetimin usul ile esaslarını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.³³ Yönetmelik m. 6'da, Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasından sorumlu kişiler sayılmıştır. Yapı ruhsatı vermeye yetkili idareler, yapı sahipleri, mimarlar, mühendisler, yapı denetim kuruluşları ve müteahhitler bu kişilerden birkaçıdır.

Çalışmamızda, ihmal suretiyle çıkarılan bir bina yangını söz konusu olduğunda; bahsi geçen Yönetmelik uyarınca yükümlülük altındaki kişiler hakkında TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu (I) ile TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunun (II) uygulanabilip uygulanamayacağını ve eğer mümkünse ne şekilde uygulanacağını değerlendireceğiz.

TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun uygulanabilirliğini değerlendirmeye geçmeden önce; genel güvenliğin tehlikeye sokulması suçları arasında yer alan, TCK m. 170/2'de düzenlenen suç açısından neden ayrıca inceleme yapmayacağımızı açıklamak isteriz. TCK m. 170/2'de düzenlenen suç, bir soyut tehlike suçudur.³⁴ Suç yangın çıkarılarak değil, yangın tehlikesine neden olunarak işlenebilmektedir.³⁵ Bir kişiye TCK m. 170/2'den dolayı ceza verilebilmesi için anlaşılacağı üzere yangın çıkarılmasına gerek bulunmamakta ve hatta yangın çıkarılmamış olması gerekmektedir. Bu çerçevede, ihmal suretiyle çıkartılan bir bina yangını meydana geldiğinde; söz konusu suçun uygulama alanı bulması mümkün değildir. Bu nedenle çalışmamızda, TCK m. 170/2'de yer alan suç açısından ayrıca inceleme yapılmayacak olmakla

³³ Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik için bkz. Resmi Gazete, S. 26735, 19.12.2007.

³⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 713; Memiş, s. 797; Aksoy Retornaz, 2012, s. 4; Eylem Aksoy Retornaz, "Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması", *Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar* (TCK m. 170 - 196), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 23; Gökcan/Artuç, s. 6225; Gerçekler, s. 1680; Uğur Ersoy, "Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 11, S. 41, 2020, s. 55; Polat, s. 138; Egemenoglu, s. 7.

³⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 712; Gökcan/Artuç, s. 6232.

birlikte; TCK m. 170/1’de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu ile aralarındaki yakın ilişki nedeniyle teşebbüse ilişkin açıklamalarımız arasında bu suç da değinilecektir.

I. GENEL GÜVENLİĞİN KASTEN TEHLİKEYE SOKULMASI SUÇUNUN İHMAL SURETİYLE ÇIKARILAN BİNA YANGINLARINDA UYGULANABİLİRLİĞİ

Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması başlıklı TCK m. 170’in ilgili kısmı şu şekildedir: “(1) *Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda ... yangın çıkaran ... kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır*”. Suçun ihmal suretiyle çıkarılan bina yangınları açısından uygulanabilip uygulanamayacağını; böyle bir durumda suçun unsurlarının oluşup oluşmayacağı (A), kusurluluğa etki eden nedenlerin ortaya çıkıp çıkmayacağı (B) ve özel görünüş biçimlerinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği (C) bakımından değerlendireceğiz.

A. Suçun Unsurları Bakımından

Bu başlık altında sırasıyla suçun maddi unsuru (1), hukuka aykırılık unsuru (2) ve manevi unsuru (3) bakımından değerlendirme yapacağız.

1. Maddi Unsur

TCK m. 170/1’de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu, seçimlik hareketli ve sayılan seçimlik hareketler dışında bir hareket ile işlenemeyeceği için bağlı hareketli bir suçtur.³⁶ Yangın çıkarma, suçun seçimlik hareketlerinden biridir.³⁷ Yangının hangi araçla çıkarıldığının önemi yoktur.³⁸

³⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 704; Gökcan/Artuç, s. 6225; Gerçeker, s. 1681, 1682.

³⁷ Hafizoğulları/Özen, s. 13; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 705; Özen, s. 24; Aksoy Retornaz, 2012, s. 6; Aksoy Retornaz, 2019, s. 18; Polat, s. 140.

³⁸ Hafizoğulları/Özen, s. 12; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 706; Özen, s. 24; Aksoy Retornaz, 2012, s. 7; Aksoy Retornaz, 2019, s. 19; Polat, s. 141; Egemenoglu, s. 37. Mülga TCK’daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 17. İsviçre Ceza Kanunu’ndaki kasten yangın çıkarma suçu açısından da aynı husus dile getirilmektedir. Bkz.

Suçun oluşması için yangının kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı açısından tehlikeli biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik hissi yaratabilecek tarzda çıkarılması gerekmektedir.³⁹ Esasın- da kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı açısından tehlikeli biçimde yangın çıkarılması; kişilerde korku, kaygı veya panik hissi yaratacak nitelikte bir fiildir.⁴⁰ Bu nedenle hükümde, bahsi geçen hisleri yarata- bilecek tarzda yangın çıkarılmasından ayrıca söz edilmesinin gereksiz olduğu düşünülebilir. Bununla birlikte her korku, kaygı veya panik hissi yaratabilecek tarzdaki fiil; kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı açısından tehlikeli olmayabilir. Bu çerçevede; maddede belirtilen tarz- da yangın çıkarılmasından bahsedilmesi anlamlıdır ve bahsi geçen bi- çimde olmamakla birlikte, söz konusu hisleri yaratacak tarzda bir yan- gın çıkarıldığında da suç oluşacaktır. Bir görüşe göre, fiilin hükümde bahsedilen biçimde ya da tarzda gerçekleşmesi bir cezalandırılabilme şartıdır.⁴¹ Katıldığımız aksi görüşe göre; madde metnindeki ifade biçi- mi göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu husus hareketin iş- leniş şekline ilişkin bir özellik olup suçun maddi unsuruna dahildir.⁴² İsviçre Ceza Kanunu'ndaki kasten yangın çıkarma suçu açısından da yangın çıkarılması nedeniyle başkalarına zarar verilmeli veya toplu bir tehlike yaratılmalıdır.⁴³ Bu suç bakımından da ilgili durumların yaratılmasının suçun unsurlarına dahil olduğu kabul edilmektedir.⁴⁴

Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu, ani bir suçtur. Fail gerçekleştirdiği hareket ile yanmasına sebebiyet verdiği ateşin

Bernard Corboz, *Les infractions en droit suisse*, Volume II, Stämpfli, Berne, 2002, p. 22.

³⁹ Hafizoğulları/Özen, s. 9, 10; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 704; Memiş, s. 802; Özen, s. 23; Aksoy Retornaz, 2012, s. 4; Aksoy Retornaz, 2019, s. 16; Gökcan/Ar- tuç, s. 6227; Gerçekler, s. 1680; Polat, s. 140; Egemenoglu, s. 31.

⁴⁰ Memiş, s. 798.

⁴¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 709, 710; Egemenoglu, s. 109, 110; Selim Tok- göz, *Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu*, Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2022, s. 67.

⁴² Aygörmez, s. 329; Ersoy, s. 42, 43; Elif Bekar, *Objektif Cezalandırılabilme Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 249.

⁴³ Corboz, p. 24. İsviçre Ceza Kanunu'ndaki bu suç bakımından; başkalarına verilen zararın, malvarlığı açısından olması gerekmektedir. Bkz. Arrêt du Tribunal cantonal de Fribourg 501 2022 80, 10.05.2023, Swisslex.

⁴⁴ Arrêt du Tribunal fédéral 117 IV 285, 27.08.1991, Swisslex.

yangın seviyesine gelmesi sonrasında, istediğinde kendi başına söndürme imkanına sahip olmayacağından dolayı; suçun mütemadi bir suç olduğu söylenemez.⁴⁵ Elverişli bir hareketle hükümde belirtilen biçimde ya da tarzda yangın çıkarıldığında suç tamamlanır. Çıkarılan yangının bir süre devam etmesi ise suçun meydana getirdiği hukuka aykırı durum, bir diğer deyişle suçun eseridir ve bu durum suçun ani veya mütemadi bir suç olup olmadığıyla ilgili değildir.⁴⁶

Suçun işlendiğinin kabul edilebilmesi için başlangıçta yanmasına sebebiyet verilen şeyin taşınır ya da taşınmaz olmasının veya değerinin az ya da çok olmasının önemi bulunmamaktadır.⁴⁷ Ayrıca bu şeyin faile ait olması da mümkündür.⁴⁸ Fransız Ceza Kanunu'ndaki kasten yangın çıkarılarak zarara neden olunmasını cezalandıran suç açısından ise başkasına ait bir şey yakılarak çıkarılan yangından dolayı yine başkasına ait bir mülkün tahrip edilmesi, zarar görmesi veya bozulması gerekmektedir.⁴⁹ Bu farklılık, Fransız Ceza Kanunu'nda yer alan suçun; esasında mala zarar verme suçunun özel bir türü niteliğinde olmasından ve zarar suçu şeklinde düzenlenmesinden kaynaklanmaktadır. Kanun'da düzenlendiği yer de göz önünde bulundurulduğunda; Fransız Ceza Kanunu'ndaki bu suç ile kişiler tehlikelere karşı da korunmakla birlikte, öncelikli olarak belirli bir veya birkaç kişinin malvarlığının zarara karşı korunması amaçlanmaktadır. TCK m. 170/1'de düzenlenen suç ise daha önce ifade ettiğimiz gibi, belirsiz sayıda kişinin korunması amacıyla hüküm altına alınmış bir tehlike suçudur. Hükümde ifade edilen biçimde

⁴⁵ Mülga TCK'daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 20. Ayrıca bkz. Demirbaş, s. 274; Nur Centel/Hamide Zafer/Özlem Çakmut, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 12. baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 274, 275.

⁴⁶ Bkz. Dönmezer/Erman, s. 103.

⁴⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 706; Memiş, s. 799; Aksoy Retornaz, 2012, s. 7; Aksoy Retornaz, 2019, s. 19; Polat, s. 140. Mülga TCK'daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 13, 16. İsviçre Ceza Kanunu'ndaki kasten yangın çıkarma suçu açısından da yanmasına sebebiyet verilen nesnenin bir önemi olmadığı ifade edilmiştir. Bkz. Corboz, p. 23.

⁴⁸ Hafızoğulları/Özen, s. 12; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 705; Polat, s. 140. Mülga TCK'daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 11.

⁴⁹ Michèle-Laure Rassat, *Droit pénal spécial, Infractions du Code pénal*, 6e édition, Dalloz, Paris, 2011, p. 320, 327.

ya da tarzda bir tehlikenin somut olarak meydana gelmesi, mevcut bulunması gerektiği için de somut bir tehlike suçudur.⁵⁰

Çalışma konumuz açısından esas önemli mesele, genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun ihmali bir hareketle işlenebilir işlenemeyeceğidir. Doktrinde, suçu oluşturan fiilin hem icrai hem ihmali hareketlerle gerçekleştirilebileceği; ancak ihmal suretiyle icrai suçların sınırlı sayıda olması nedeniyle suçun yalnızca icrai hareketlerle işlenebileceği ifade edilmiştir.⁵¹ Genel olarak, ihmal suretiyle icrai suçların sınırlı sayıda olmadığı yönündeki görüşümüz çerçevesinde; katıldığımız aksi görüş uyarınca, niteliği de elverdiği için suçun ihmali hareketlerle de işlenmesi mümkündür.⁵² 6831 sayılı Orman Kanunu m. 105'te de TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun ihmal suretiyle işlendiğinin kabul edileceği özel bir duruma yer verilmiştir.⁵³ İlgili hükme göre; 6831 sayılı Kanun m. 69'da sayılan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar ve orman teşkilatında görevli olan kişilerden

⁵⁰ Köksal Bayraktar, "Genel Tehlike Yaratın Suçların Özellikleri", *Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratın, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar* (TCK m. 170 - 196), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 2; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 703; Memiş, s. 797; Aksoy Retornaz, 2012, s. 4; Aksoy Retornaz, 2019, s. 16; Gökcan/Artuç, s. 6224, 6225; Gerçekler, s. 1680; Polat, s. 138; Aydın, s. 54; Egemenoglu, s. 6. Doktrinde, bu suçun somut tehlike suçu olarak nitelendirilmesinin hatalı olduğu; suçun bir zarar tehlikesi suçu olduğu belirtilmiştir. Bkz. Hafızogulları/Özen, s. 9; Özen, s. 20.

⁵¹ Egemenoglu, s. 40, 41.

⁵² Hafızogulları/Özen, s. 12; Özen, s. 24; Polat, s. 141. Mülga TCK'daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 13. İsviçre Ceza Kanunu'nda yer alan kasten yangın çıkarma suçu da Kanun'da yer alan suçların ihmali hareketlerle işlenebileceğine ilişkin genel hüküm çerçevesinde ihmal suretiyle işlenebilmektedir. Bkz. Corboz, p. 22. Fransız Hukuku'nda, daha önce belirttiğimiz üzere genel olarak ihmal suretiyle icrai suçların sınırlı sayıda olduğu kabul edilmekle birlikte; doktrinde, Fransız Ceza Kanunu'ndaki kasten yangın çıkarılarak zarara neden olunmasını cezalandıran suçun ihmal suretiyle işlenebileceği yönünde bir görüş de bulunmaktadır. Bkz. Rassat, p. 321, 327.

⁵³ 6831 sayılı Kanun için bkz. Resmi Gazete, S. 9402, 08.09.1956. Esasında, bilindiği üzere TCK m. 170'te iki farklı suç düzenlenmiş olmasına rağmen; 6831 sayılı Kanun m. 105'te, maddedeki hangi suça atıf yapıldığı belirsizdir. Bununla birlikte, 6831 sayılı Kanun m. 105 ile cezai yaptırıma bağlanan fiil açısından mevcut bir yangının bulunması gerektiği için TCK m. 170/1'de düzenlenen suça atıf yapıldığının kabul edilmesi yerinde olacaktır. Bkz. Melek Yaşar, *6831 Sayılı Kanun Kapsamında Ormanların Ceza Hukuku Yoluyla Korunması*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 142.

yangın yerine yardım göndermeyenler ile alaka göstermeyenler, genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunu ihmal suretiyle işlemiş kabul edilecektir. Bu hükümde, ayrı bir ihmal suretiyle icrai suç düzenlenmemiş; TCK m. 170/1'e atf yapılarak, esasında icrai bir suç olan genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun ihmal suretiyle de işlenebileceği açıklık kazanmıştır.⁵⁴

Bu açıklamalarımız ışığında; ihmal suretiyle bina yangını çıkarılmasının, suçun maddi unsurunu meydana getirmesinin mümkün olduğunu söyleyebiliriz. Örnek vermek gerekirse bir binanın denetimini gerçekleştiren kuruluşun yöneticisi, mimarı veya mühendisinin ihmali hareketle görevini kötüye kullanması ve gerektiği gibi denetim yapmaması nedeniyle binada yangın çıkması durumunda; TCK m. 170/1'de düzenlenen suç, ihmal suretiyle işlenmiş olacaktır.⁵⁵ Yapı ruhsatı almadan bina yaptıran bir müteahhit; bu binada yangın çıkması durumunda, ruhsatın alınmaması ile çıkan yangın arasında illiyet bağı kurulabiliyorsa TCK m. 170/1'de düzenlenen suç ihmal suretiyle işlemiş olacaktır.⁵⁶ İmar Kanunu m. 30 çerçevesinde yapı kullanma izni alınmadan bir binanın fabrika olarak kullanılmasına göz yumarak müsaade eden yapı sahibi; bu nedenle binada yangın çıkması durumunda, TCK m. 170/1 uyarınca cezalandırılacaktır.⁵⁷ Elbette ki verdi-

⁵⁴ Türay, s. 143.

⁵⁵ Yapı denetim kuruluşlarının ortakları, yöneticileri, mimar ve mühendisleri, teknik personeli, yapı müteahhidi, şantiye şefi, proje müellifi ile laboratuvar görevlilerinin görevlerini kötüye kullanmaları; 4708 sayılı Yapı ve Denetimi Hakkında Kanun m. 9 uyarınca başlı başına bir suç olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle bu kişilerin ayrıca bu suç nedeniyle de cezalandırılması gerekecektir. 4708 sayılı Kanun için bkz. Resmi Gazete, S. 24461, 13.07.2001.

⁵⁶ TCK m. 184/1 uyarınca belediye sınırları içerisinde veya özel imar rejimine tabi bir yerde, yapı ruhsatı alınmadan bina yaptırılması; bir zararın ortaya çıkmasının aranmadığı, soyut bir tehlike suçudur. Bkz. Ali Kemal Yıldız, "İmar Kirliliğine Neden Olma", *Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratıcı, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar* (TCK m. 170 - 196), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 265. Bu nedenle yangın çıkan bina, belediye sınırları içerisinde veya özel imar rejimine tabi bir yerde ise müteahhidin ayrıca TCK m. 184/1 nedeniyle de cezalandırılması gerekecektir.

⁵⁷ TCK m. 184/3'te yapı kullanma izni alınmamış bir binada herhangi bir sınai faaliyetin gerçekleştirilmesine müsaade edilmesi suç olarak düzenlenmiştir. Bu suç, yalnızca yetkili kişinin bizzat izin verdiği durumlarda değil; ihmali bir hareket sergilenerek sınai faaliyetin gerçekleştirilmesine göz yumulduğunda da işlenmiş olacaktır. Bkz. Yıldız, s. 268. Bu nedenle böyle bir durumda; yangın çıkan binanın sahibi, ayrıca TCK m. 184/3'te düzenlenen suç nedeniyle de cezalandırılacaktır.

ğımız her bir örnek açısından, TCK m. 170/1’de belirtildiği üzere; kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı açısından tehlikeli biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik hissi yaratacak tarzda yangın çıkmış olması gerekmektedir. Suçun ortaya çıktığını kabul etmek için bahsi geçen biçimde ya da tarzda bir yangın çıkması, olmazsa olmazdır.⁵⁸ İfade etmek gerekir ki; bir binada çıkan yangının tarif edilen biçimde ya da tarzda olmaması, oldukça düşük bir ihtimaldir. Bununla birlikte; her ne kadar bina vasfında da olsa ıssız bir yerde, içinde herhangi kimsenin yer almadığı ve civarında ateşin yayılmasına sebebiyet verecek yanmaya elverişli şeyler bulunmayan bir kulübede ihmal suretiyle yangın çıkarılması durumunda suç oluşmayacaktır.⁵⁹ Zira böyle bir durumda, belirsiz sayıda kişinin tehlikeye girdiği söylenemez.

Hukuka aykırılık unsuruna ilişkin değerlendirmelerimize geçmeden önce, suçun maddi unsurunu oluşturup oluşturmayacağı akla gelebilecek bir fiile daha değinmekte fayda görüyoruz. Kanaatimizce; bir yangını söndürmekle görevli itfaiye erinin görevini yerine getirmemesi, TCK m. 170/1’de düzenlenen suç oluşturmayacaktır. Böyle bir durumda; itfaiye erinin hareketi, ihmal suretiyle yangın çıkarmak olmayıp zaten çıkmış bir yangını söndürmemektedir. Bu nedenle, şartları söz konusu ise yangını söndürmeyen itfaiye erinin TCK m. 257/2’de düzenlenen suç nedeniyle sorumluluğuna gidilmesi yerinde olacaktır.

2. Hukuka Aykırılık Unsuru

TCK m. 170/1’de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu için öngörülmüş özel bir hukuka uygunluk sebebi bulunmamaktadır. Kanun’un genel hükümlerinde düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerinin incelenmesi gerekmektedir.

Çıkan bir yangının geniş bir yayılma göstermesini engellemek adına yetkili bir merciin verdiği hukuka uygun bir emir doğrultusunda, ara alanda bulunan bazı şeylerin yakılması durumunda; TCK m. 24’te düzenlenen amirin emrinin yerine getirilmesi hukuka uygunluk sebebi söz konusu olacaktır.⁶⁰ Böyle bir emir, yerleşimin bulunmadığı boş

⁵⁸ Hafızoğulları/Özen, s. 13; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 705; Memiş, s. 799; Özen, s. 24.

⁵⁹ Bkz. Erman/Özek, s. 10, 11.

⁶⁰ Aksoy Retornaz, 2019, s. 24. Mülga TCK’daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 20.

alanlara yönelik olarak veya orman yangınlarının büyümesinin engellenmesi amacıyla verilmiş olabilir. Belirtmek gerekir ki orman yangınlarının yayılmasının engellenmesi amacıyla orman alanında bulunan bir bölgenin yakılması emri verildiğinde; hukuka uygunluk TCK m. 170/1'deki suç açısından değil, 6831 sayılı Kanun m.110/4'te düzenlenen kasten orman yakma suçu açısından olacaktır.

Bazı durumlarda, TCK m. 25/2'de düzenlenen zorunluluk hali de bu suç açısından uygulama alanı bulabilir.⁶¹ Hürriyetinden yoksun bırakılan bir kişi; kurtulabilmek adına hükümde belirtilen biçimde ya da tarzda bir yangın çıkararak başkalarının dikkatini çekmeye çalışması durumunda, zorunluluk halinden faydalanabilecektir.⁶²

TCK m. 25/1'de düzenlenen meşru müdafaanın söz konusu olabilmesi için haksız saldırıda bulunan kişiye karşı bir fiilin gerçekleştirilmesi gerekirken, TCK m. 170/1'de düzenlenen suç için belirsiz sayıda kişiye yönelen bir fiil bulunmalıdır.⁶³ Bu nedenle, meşru müdafaanın bu suç açısından bir hukuka uygunluk sebebi teşkil etmesi mümkün değildir.⁶⁴ Benzer şekilde, suçun mağduru belirsiz sayıda kişi olduğu için TCK m. 26/2'de düzenlenen ilgilinin rızasının da bu suç açısından bir hukuka uygunluk sebebi teşkil etmesi mümkün değildir.⁶⁵

Çalışma konumuza açısından, bir suçun ihmali hareketle işlenmesi durumunda da TCK'nın genel hükümlerinde düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerinin uygulanabilmesinin mümkün olduğunu belirtmemiz gerekir.⁶⁶ Bununla birlikte, TCK m. 170/1'de düzenlenen suç açısından uygulama alanı bulabilecek hukuka uygunluk sebeplerinin; suçun ihmali hareketle işlenmesi durumunda uygulanmasının müm-

⁶¹ Hafizoğulları/Özen, s. 17; Özen, s. 30; Aksoy Retornaz, 2012, s. 11; Aygörmez, s. 334.

⁶² Hafizoğulları/Özen, s. 17; Özen, s. 30. Mülga TCK'daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 20.

⁶³ Bkz. Artuk/Üzülmez, s. 199.

⁶⁴ Aygörmez, s. 333, 334. Karşıt görüş için bkz. Özen, s. 30. Mülga TCK'daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından meşru müdafaanın uygulanabileceği yönündeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 20.

⁶⁵ Özgenç, 2024, s. 373; Öztürk/Erdem, s. 301; Aygörmez, s. 333, 334; Egemenoglu, s. 69. Mülga TCK'daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 21.

⁶⁶ Yurtlu, s. 288.

kün olmadığını düşünüyoruz. Bu çerçevede, ihmal suretiyle bina yangını çıkarıldığında; Kanun'da yer alan herhangi bir hukuka uygunluk sebebinin, TCK m. 170/1'in uygulanmasını engellemeyeceğini ifade edebiliriz.

Bu başlık altında, yükümlülüklerin çatışmasından da söz etmek yerinde olacaktır. Bilindiği üzere yükümlülüklerin çatışması; doktrinde niteliği tartışmalı olmakla birlikte, TCK'nın genel hükümlerinde doğrudan düzenlenmemiş ihmalî hareketle işlenen suçlara özgü bir hukuka uygunluk sebebidir.⁶⁷ Kanaatimizce ihmal suretiyle çıkarılan bir bina yangını açısından, yükümlülüklerin çatışması da TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun hukuka aykırılık unsurunu ortadan kaldırmayacaktır.

3. Manevi Unsur

TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu ancak kasten işlenebilir.⁶⁸ Failin bilerek ve isteyerek kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı açısından tehlikeli biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik hissi yaratabilecek tarzda bir yangın çıkarması gerekir.⁶⁹ Suçun işlenmesi için genel kast yeterlidir.⁷⁰ Özel kast aranmadığı için suç olası kastla da işlenebilir.⁷¹ Suçun ihmalî

⁶⁷ Bkz. Öztürk/Erdem, s. 468; Pınar Bacaksız, "Ceza Hukukunda Yükümlülüklerin Çatışması", *Ceza Hukuku Dergisi*, C. 8, S. 21, 2013, s. 137; Yurtlu, s. 288 vd. Kanunlarda düzenleme altına alınmamış bir nedenle de suçların hukuka aykırılıkları ortadan kalkabilir. Bkz. Demirbaş, s. 302; Koca/Üzülmüş, s. 274.

⁶⁸ Hafizoğulları/Özen, s. 18; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 711; Memiş, s. 802; Aksoy Retornaz, 2012, s. 11; Aksoy Retornaz, 2019, s. 24; Gökcan/Artuç, s. 6233; Gerçek, s. 1683; Aygörmüş, s. 332; Polat, s. 146; Aydın, s. 55; Egemenoglu, s. 57.

⁶⁹ Hafizoğulları/Özen, s. 18; Özen, s. 30; Gökcan/Artuç, s. 6233. Suçu oluşturan fiilin hükümde bahsedilen biçimde ya da tarzda gerçekleşmesini, bir cezalandırılabilme şartı olarak kabul eden görüş çerçevesinde; TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun manevi unsurunun bulunduğu kabulü açısından failin yangının bahsedilen biçimde ya da tarzda gerçekleşmesini istemesi şart değildir, bir diğer deyişle failin kastının bu hususu kapsamına gerek yoktur. Bkz. Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 710; Egemenoglu, s. 59.

⁷⁰ Hafizoğulları/Özen, s. 18; Memiş, s. 802; Aksoy Retornaz, 2012, s. 11; Aksoy Retornaz, 2019, s. 24; Gökcan/Artuç, s. 6233; Polat, s. 146; Aydın, s. 55.

⁷¹ Memiş, s. 802; Aksoy Retornaz, 2012, s. 11; Aksoy Retornaz, 2019, s. 24; Gökcan/Artuç, s. 6233; Aygörmüş, s. 332; Egemenoglu, s. 57. İsviçre Ceza Kanunu'nda yer alan kasten yangın çıkarma suçunun da olası kastla işlenebileceği kabul edilmektedir. Bkz. Corboz, p. 26.

hareketle işlenmesi de belirgin kastla olabileceği gibi, olası kastla da gerçekleşebilir.⁷² Bu çerçevede, ihmal suretiyle bina yangını çıkarıldığında; suçun manevi unsurunun hem belirgin kast hem olası kast biçiminde ortaya çıkmış olması mümkündür.

Suçun maddi unsuruna ilişkin açıklamalarımız arasında yer verdiğimiz; bir denetim kuruluşunun yöneticisi, mimarı veya mühendisinin gerektiği gibi denetim yapmaması, bir müteahhidin yaptırdığı bina için yapı ruhsatı almaması, bir yapı sahibinin yapı kullanma izni almadan binanın fabrika olarak kullanılmasına göz yumması nedenleriyle binalarda yangın çıkan ve faillerin ihmal suretiyle TCK m. 170/1'deki suçu işlemiş olacağı örnekler açısından faillerin teorik olarak belirgin kastla hareket etmiş olması mümkünse de böyle durumlarda çoğunlukla suç olası kastla işlenmiş olacaktır. Zira bu kişiler çoğunlukla, yükümlülüklerini yerine getirmemeleri nedeniyle yangın çıkabileceğini öngörmelerine rağmen umursamazca ihmal göstererek bu suçu işlemiş olacaktırlar. Bununla birlikte kendisine ait dairedeki prize su sızdığını gören ve bu şekilde yangın çıkacağını bilen bir kişi, husumetli olduğu komşularının zor duruma düşmesini istediği için sızıntıyı engellemeyip evden ayrılarak dairesinin bulunduğu binada hükümde bahsedilen biçimde ya da tarzda yangın çıkmasına sebebiyet verdiğinde; TCK m. 170/1'de düzenlenen suçu belirgin kastla ve ihmal suretiyle işlemiş olacaktır.

B. Kusurluluğa Etki Eden Nedenler Bakımından

TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi açısından, kusurluluğa etki eden nedenlerden haksız tahrikin uygulama alanı bulmayacağını düşünüyoruz. TCK m. 29'da düzenlenen haksız tahrikin söz konusu olması için failin tahrike neden olan haksız fiili gerçekleştiren kişiye karşı suç işlemesi gerekir.⁷³ Bununla birlikte, TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun mağduru ise belirli bir kişi değildir. Bu nedenle, TCK m. 170/1'deki suçun herhangi bir şekilde işleniş bakımından TCK m. 29'un uygulanması mümkün değildir. Kanaatimizce, TCK m. 30'da düzenlenen hata hallerinin de suçun ihmal suretiyle

⁷² Öztürk/Erdem, s. 467; Yurtlu, s. 273.

⁷³ Demirbaş, s. 510.

bina yangını çıkarılarak işlenmesi durumunda ceza sorumluluğuna etkisi olmayacaktır.

C. Suçun Özel Görünüş Biçimleri Bakımından

Bu başlık altında sırasıyla suça teşebbüs (1), suçun iştirak halinde işlenmesi (2) ve suçların içtimaı (3) bakımından değerlendirme yapacağız.

1. Teşebbüs

TCK m. 170/1’de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokma suçu, teşebbüse elverişlidir.⁷⁴ Zira bu suç, yangına neden olacak hareket ile hükümde bahsedilen biçimde ya da tarzda yangın çıkması neticesi arasına bir zaman girebileceği için neticesi hareketten ayrılabilen bir suçtur. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus; yanan ateşin doğa olayları da dahil, bir engelle karşılaşmadığı takdirde yangın niteliği kazanabilecek olup olmamasıdır.⁷⁵ Eğer ki böyleyse, failin elinde olmayan nedenlerle icra hareketleri tamamlanamamış ya da tamamlanmakla birlikte yangın neticesi ortaya çıkmamışsa suçun teşebbüs aşamasında kaldığının kabul edilmesi gerekir.

Doktrinde, TCK m. 170/1’de bahsedilen biçimde ya da tarzda yangın çıkarılmak istenmesine rağmen yangın neticesi doğmamış ise fiilin TCK m. 170/2’deki suçu oluşturup oluşturmadığının değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.⁷⁶ Yargıtay da yangından söz etmek için ateşe verilen cismin kişi veya mallar üzerinde tehlike oluşturmaya elverişli

⁷⁴ Aygörmez, s. 334; Polat, s. 147. Suçu oluşturan fiilin hükümde bahsedilen biçimde ya da tarzda gerçekleşmesini, bir cezalandırılabilme şartı olarak kabul eden görüş çerçevesinde; TCK m. 170/1’de düzenlenen suç, teşebbüse elverişli değildir. Bkz. Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 711; Egemenoglu, s. 121. Fransız Ceza Kanunu’ndaki kasten yangın çıkarılarak zarara neden olunmasını cezalandıran suç açısından da teşebbüsün mümkün ancak uygulanmasının oldukça zor olduğu belirtilmiştir. Bkz. Rassat, p. 328, 329. İsviçre Ceza Kanunu’ndaki kasten yangın çıkarma suçu açısından da teşebbüsün mümkün olduğu kabul edilmektedir. Bkz. Arrêt du Tribunal fédéral 115 IV 221, 14.04.1989, Swisslex.

⁷⁵ Mülga TCK’daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 18.

⁷⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 706; Memiş, s. 802; Aksoy Retornaz, 2012, s. 7; Aksoy Retornaz, 2019, s. 18, 19; Gökcan/Artuç, s. 6232; Polat, s. 146; Egemenoglu, s. 39.

şekilde yanmaya başlaması ve ateşin belirli bir ağırlığa erişerek yaygınlaşma eğilimi göstermesi gerektiğini; ateş henüz bu seviyeye ulaşmadan söndürüldüğünde veya söndüğünde ise TCK m. 170/2 anlamında bir yangın tehlikesinden bahsedilebileceğini ifade etmiştir. Bu çerçevede, sanığın tiner döküp evi ateşe verdiği ancak ateşin binanın aynına sirayet etmeden ve fazla büyümeden eşi tarafından söndürüldüğü olayda; sanık hakkında TCK m. 170/1’de düzenlenen suça teşebbüsten değil, TCK m. 170/2’den dolayı ceza verilmesi gerektiği yönünde karar vermiştir.⁷⁷ Doktrindeki bu görüşe ve bu görüşle aynı doğrultudaki söz konusu Yargıtay kararına katılmıyoruz. Zira; bir kimsenin yangın çıkmasını istemeyip yalnızca yangın tehlikesinin meydana gelmesini istemesi, bir diğer deyişle kastının yalnızca yangın tehlikesine sebebiyet vermeye yönelik olması da mümkündür.⁷⁸ Böyle bir durumda, yanan ateşin yangın seviyesine ulaşmamış olması şartıyla, TCK m. 170/2’de düzenlenen suç nedeniyle sorumluluk söz konusu olacaktır. Bununla birlikte, hükümde bahsedilen biçimde ya da tarzda yangın çıkarmak isteyen bir kişinin hazırlık hareketlerini tamamlayıp suçu işlemeye yönelik elverişli hareketleri gerçekleştirmeye başlamasına rağmen yangın çıkaramaması durumunda; TCK m. 170/1’de düzenlenen suça teşebbüsten dolayı cezalandırılması gerekir. Bir diğer yandan; eğer ki fail yanmasına sebebiyet verdiği ateşi yangın seviyesine ulaşmadan söndürmüştü, bir diğer deyişle TCK m. 170/1’deki suçun tamamlanmasını kendisi önlemişse gönüllü vazgeçmenin söz konusu olduğunun kabul edilmesi gerekir.⁷⁹ Bu durumda fail, TCK m. 36 uyarınca TCK m. 170/1’de düzenlenen suça teşebbüsten dolayı cezalandırılmayacak; ancak o ana kadar gerçekleştirdiği hareketiyle yangın tehlikesine neden olduğu için TCK m. 170/2’de düzenlenen suçtan cezalandırılacaktır.⁸⁰

⁷⁷ Bkz. Yargıtay CGK, 2016/168 E., 2019/252 K., 26.03.2019, Yargıtay Karar Arama. Ayrıca bkz. Yargıtay 16. CD, 2017/1749 E., 2017/4575 K., 23.06.2017, Yargıtay Karar Arama.

⁷⁸ Erman/Özek, s. 21.

⁷⁹ Mülga TCK’daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 19.

⁸⁰ Belirtmek gerekir ki, TCK m. 170/2’nin uygulanabilmesi açısından da sadece ateş yakılmış olması yeterli değildir. Bkz. Aksoy Retornaz, 2012, s. 10; Aksoy Retornaz, 2019, s. 23. Yanmasına sebebiyet verilen ateşin, geçerli bilimsel verilere göre yangın tehlikesine neden olabileceğine kanaat getirilmediği takdirde; TCK m. 170/2’deki suçun gerçekleştiği de söylenemeyecektir. Bkz. Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 712; Özen, s. 29.

Çalışma konumuz açısından, suçun ihmal suretiyle işlenmesi durumunda teşebbüsün söz konusu olabilip olamayacağı incelenmelidir. TCK m. 35/1 uyarınca suça teşebbüs için elverişli hareketlerle suçun icrasına başlanması gerekmektedir. Bu nedenle saf ihmali, bir diğer deyişle yalnızca ihmali hareketlerle işlenebilecek bir suça teşebbüs edilemez.⁸¹ Bununla birlikte; ihmal suretiyle icrai bir suça, bu suçlarda ihmali hareketin icrai harekete eşdeğerliği kabul edildiği için teşebbüs mümkündür.⁸² Bu çerçevede; suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi açısından, teşebbüs nedeniyle ceza verilebileceği ifade edilmelidir.

Suçun manevi unsuruna ilişkin açıklamalarımız arasında örnek olarak verdiğimiz dairedaki su sızıntısı engellenmeyerek binada yangın çıkarılan olayda, alt katta oturan kişinin sızıntıyı fark edip üst kattaki komşusuna ulaşamaması üzerine çilingir çağırıp evin kapısını açtırarak su kaçağını tamir ettirmesi ve yangın çıkmasını önlemesi durumunda; fail elinde olmayan bir nedenle ihmal suretiyle bina yangını çıkaramayıp suçu tamamlayamadığı için teşebbüs nedeniyle sorumluluk söz konusu olacaktır. Suçun olası kastla işlenmesi açısından ise teşebbüsten dolayı sorumluluk mümkün değildir, zira olası kast neticenin ortaya çıkması ile belirlenir.⁸³

2. İştirak

TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçuna her şekilde iştirak edilmesi mümkündür.⁸⁴ Çalışma konumuz açısından; suçun icrai hareketle işlenmesi durumunda ihmali hareketle, ihmali hareketle işlenmesi durumunda yine ihmali hareketle ve ihmali hareketle işlenmesi durumunda icrai hareketle işti-

⁸¹ Akyürek, s. 155. Bir görüşe göre; bazı suç tipleri bakımından, ihmali hareket parçalara bölünebiliyorsa saf ihmali suçlar açısından da teşebbüs hükümleri uygulama alanı bulabilir. Bkz. Yurtlu, s. 327.

⁸² İçel, s. 536; Centel/Zafer/Çakmut, s. 475; Özbek/Doğan/Meraklı/Bacaksız/Başbüyük, s. 535. Bir görüşe göre, kasten işlenmekte olan ihmal suretiyle icrai bir suça teşebbüs edilmesi teorik olarak mümkündür; ancak açık şekilde icraya başlamadan bahsedildiği için TCK m. 35 yalnızca kasten icrai hareketle işlenen suçlar açısından uygulanabilir. Bkz. Yurtlu, s. 331, 332.

⁸³ İçel, s. 518; Koca/Üzülmüş, s. 183. Karşıt görüş için bkz. Özgenç, 2024, s. 568.

⁸⁴ Hafızoğulları/Özen, s. 16; Özen, s. 32; Aksoy Retornaz, 2012, s. 13; Aksoy Retornaz, 2019, s. 28; Polat, s. 147; Egemenoğlu, s. 83.

rakin (suça katılmanın) mümkün olup olmayacağı ile eğer mümkünse hangi şartlar altında olacağı incelenmelidir.

Suçun icrai hareketle işlenmesi durumunda, ihmali hareketle suça iştirak edilmesi mümkündür.⁸⁵ İcrai hareketle işlenen suça ihmali hareketle iştirak edilebilmesi için ihmali hareketi gerçekleştiren kişinin, öncelikle neticeye engel olma konusunda hukuki yükümlülüğünün bulunması gerekir.⁸⁶ Kanaatimizce; böyle bir durum açısından değerlendirilmesi gereken esas mesele ise icrai ve ihmali hareketleri gerçekleştiren kişilerin ortak suç işleme kararlarının, bir diğer deyişle iştirak iradelerinin olup olmadığıdır. Bu çerçevede; eğer ki iştirak iradeleri varsa ihmali hareketin sağladığı katkıya göre, suça katılanın müşterek fail ya da yardım eden olduğu kabul edilebilir.⁸⁷ Suçun manevi unsuruna ilişkin açıklamalarımız arasında verdiğimiz örnekteki yangının dairedeki su sızıntısının engellenmemesinden dolayı değil de ev sahibinin, komşularıyla husumetli olan ve misafir ettiği arkadaşının prize bir şişe su boşaltmasına göz yumması nedeniyle çıkması ihtimalinde; ev sahibinin, TCK m. 170/1'deki suçu icrai hareketle yangın çıkararak işleyen arkadaşına ihmali hareketle yardım ettiğini söylemek gerekecektir. Aralarında iştirak iradesi söz konusu değilse, ihmali hareketi gerçekleştiren ev sahibinin fiilinin tek başına suç teşkil edip etmediği değerlendirilmelidir ki bu durumda; yangın çıkmasını engellemek yükümlülüğü altındaki ev sahibinin, bu yükümlülüğünü yerine getirmemesinin kanaatimizce TCK m. 170/1'deki suçu ortaya çıkardığının kabul edilmesi yerinde olacaktır.

⁸⁵ Egemenoglu, s. 84. Doktrinde icrai hareketle işlenen bir suça ihmali hareketle iştirak nedeniyle sorumluluktan bahsedilebilmesi için ihmal suretiyle icrai suçların sınırlı sayıda olduğunu kabul eden görüş çerçevesinde ihmali hareketi gerçekleştiren, neticeyi engelleme konusunda hukuki yükümlülük sahibi kişinin; suçun ihmali hareketlerle işlenebileceğine ilişkin hüküm bulunan hallerde bu suçun faili, böyle bir hüküm bulunmayan hallerde ise icrai suça yardım eden sıfatıyla sorumlu tutulacağı belirtilmiştir. Bkz. İzzet Özgenç, "İcrai Suça İhmal Davranışla İştirak: Anayasa Mahkemesi'nin Bir Kararı Üzerine Değerlendirmeler", *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, C. 2, S. 1-2, 2014, s. 7; Özgenç, 2021, s. 365.

⁸⁶ Yurtlu, s. 361; Bozkurt, s. 250.

⁸⁷ Yurtlu, s. 358. Katıldığımız üzere hem müşterek fail hem yardım eden olmak için iştirak iradesinin söz konusu olması gerekir. Bkz. Bozkurt, s. 229. Bir görüşe göre ise yardım etme açısından iştirak iradesinin bulunmasına gerek yoktur. Bkz. Yurtlu, s. 359.

Suçun ihmali hareketle işlenmesi durumunda, ihmali bir hareketle müşterek fail olarak iştirak edilmesi de suça katılanların her birinin neticeyi engelleme konusunda hukuki yükümlülükleri ve iştirak iradelerinin mevcut bulunması durumunda mümkündür.⁸⁸ Kanaatimizce, ihmal suretiyle icrai bir suça ihmali hareketleriyle müşterek fail olarak katılan kişilerin iştirak iradelerinin bulunduğu; ancak bu kişilerin neticeyi engelleme konusundaki hukuki yükümlülüklerini birlikte hareket ederek yerine getirebilecek olmaları ve bu yükümlülüklerini yerine getirmeme konusunda anlaşmaları durumunda kabul edilebilir.⁸⁹ Bu anlaşma, neticenin ortaya çıkması bakımından bir umursamazlık şeklinde de gerçekleşebilir; bir diğer deyişle, ihmal gerçekleştiren müşterek failler olası kastla da hareket edebilir. Örneğin bir binanın denetimini üstlenen kuruluşun mimar ve mühendisinin görevlerini ihmal etmek hususunda, bu nedenle binada yangın çıkabileceğini de öngörmelerine rağmen umursamazca hareket ederek, anlaşmaları ve binada yangın çıkması durumunda; söz konusu mimar ve mühendisin, TCK m. 170/1'deki suçu ihmal suretiyle müşterek fail olarak işlediklerinin kabul edilmesi gerekir. İhmali hareketle işlenen suça, ihmali hareketle iştirak eden kişinin; sağladığı katkı çerçevesinde, elbette ki iştirak iradesinin bulunması şartıyla yardım eden olarak kabul edilmesi de mümkündür.

Suçun ihmali hareketle işlenmesi durumunda, icrai hareketle suça yardım eden olarak iştirak edilmesi de yardım eden kişinin neticeyi engelleme yükümlülüğü olsun ya da olmasın mümkündür.⁹⁰ Suçun işlenmesi için sağladığı katkı değerlendirilerek, ihmali hareketle işlenen suça icrai hareketle katılan kişinin müşterek fail olduğu da kabul edilebilir. Bununla birlikte, böyle durumlar açısından iştirak iradesinin bulunduğunu söylemek oldukça güçtür. Kanaatimizce, suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi açısından ise suça icrai ha-

⁸⁸ Bkz. Yurtlu, s. 347; Bozkurt, s. 306, 307.

⁸⁹ Dan, p. 158. Doktrinde katılmadığımız bir görüşe göre, müşterek faillerin ihmali hareketlerinin katı şekilde birbirlerine bağlılığı gerekmemektedir. Faillerin hareketleri aynı zamanda gerçekleşme de olası kastla birlikte suç işlemelerinin mümkün olduğu ve suçu meydana getiren hareketlerin birden fazla kişi tarafından gerçekleştirilmesiyle suçun işlenme ihtimalinin artırılmasının müşterek failliğin kabulü için yeterli olduğu ifade edilmiştir. Bkz. Bozkurt, s. 327, 361.

⁹⁰ Bkz. Yurtlu, s. 356; Bozkurt, s. 252, 318.

rekette iştirak edilmesi mümkün değildir. Bu çerçevede, icrai hareketi gerçekleştiren kişinin sorumluluğu, hareketinin tek başına suç oluşturup oluşturmadığı değerlendirilerek tespit edilmelidir.

Azmettirme açısından ise ihmali bir hareketle azmettirmenin, hiç bir şekilde olamayacağı yönündeki görüşe katılıyoruz.⁹¹ Bununla birlikte, suçun ihmali hareketle işlenmesine icrai bir hareketle azmettirme; azmettirenin neticeyi engelleme konusunda hukuki yükümlülüğü bulunsun ya da bulunmasın mümkündür.⁹² Suçun ihmal suretiyle müşterek failler tarafından işlendiği örneğimiz açısından, denetim kuruluşunun yöneticisinin talebi doğrultusunda mimar ve mühendisin görevlerini ihmal etmeleri ihtimalinde; yönetici, TCK m. 170/1'deki suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi için mimar ve mühendisi azmettirmiş olacaktır.

3. İçtima

TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun farklı zamanlarda, aynı kişiye karşı, tek bir suç işleme kararı ile birden çok kez işlenmesi durumunda; TCK m. 43/1 mağduru belirli bir kişi olmayan suçlarda da uygulanabileceği için zincirleme suç hükmüne göre ceza verilecektir.⁹³ İhmal suretiyle icrai suçlar açısından da TCK m. 43/1'in uygulanması mümkündür.⁹⁴ Bu çerçevede farklı zamanlarda, tek bir suç işleme kararı altında birden çok binada ihmal suretiyle yangın çıkaran fail; TCK m. 170/1 ve TCK m. 43/1 uyarınca cezalandırılacaktır.

Yargıtay, birden çok evin çıkarılan yangın nedeniyle zarar gördüğü bir olaya ilişkin kararında; sanığın TCK m. 170/1'de düzenlenen suç, birden fazla müştekiye karşı tek bir fiille işlediğini ifade etmiş ve TCK m. 43/2'nin uygulanması gerektiğini belirtmiştir.⁹⁵ Katıldığımız aksi yöndeki görüşe göre ise TCK m. 170/1'de düzenlenen suç bakı-

⁹¹ Yurtlu, s. 355; Bozkurt, s. 291. İsviçre Hukuku'nda ileri sürülen bir görüşe göre; bir kişinin başka bir kişiyi denetlemekle yükümlü olduğu bir durumda, ihmali hareketle azmettirme gerçekleşebilir. Bkz. Dan, p. 162.

⁹² Bkz. Yurtlu, s. 353; Bozkurt, s. 358.

⁹³ Özen, s. 32; Egemenoglu, s. 87.

⁹⁴ İçel, s. 608.

⁹⁵ Yargıtay 2. CD, 2021/16880 E., 2021/20108 K., 29.11.2021, Yargıtay Karar Arama.

mından, suçun mağduru zaten belirsiz sayıda kişi olduğu için TCK m. 43/2'nin uygulanması hiçbir şekilde mümkün değildir.⁹⁶

TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun başka suçlarla fikri içtimaı da mümkündür ve böyle bir durumda TCK m. 44 uyarınca ceza verilecektir. Örneğin bir kişi işlenen bir suçun ortaya çıkmasını engellemek amacıyla söz konusu suça ilişkin delillerin bulunduğu bir binada kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı açısından tehlikeli biçimde ya da korku, kaygı, panik yaratabilecek tarzda yangın çıkardığı takdirde; TCK m. 170/1'deki suç ile TCK m. 281/1'de düzenlenen suç delillerini yok etme suçunun fikri içtimaı uyarınca cezaya hükmolunması gerekecektir. Binadaki yangının ihmali bir hareketle çıkarılması durumunda da TCK m. 44'te öngörülen fikri içtima hükmünün uygulanmasının önünde bir engel yoktur.⁹⁷ Çıkarılan yangında, suçun delillerinin kısmen yok olması ihtimalinde de aynı sonuç ortaya çıkacaktır; zira böyle bir durumda suçun delilleri değiştirilmiş, bozulmuş olacaktır ve değiştirme ile bozma TCK m. 281/1'de sayılan seçimlik hareketlerdendir.⁹⁸

Sigorta bedelini almak amacıyla bir binada yangın çıkaran kişi; sigorta şirketine hakkı olmayan bedeli almak için başvurmuş ve bu bedeli almış ise bu kişi hakkında fikri içtima değil, gerçek içtima uygulanarak TCK m. 170/1'deki suç ve TCK m. 158/1-k'de düzenlenen nitelikli dolandırıcılık suçu nedeniyle ceza verilmesi gerekecektir.⁹⁹ Zira Yargıtay'ın da belirttiği üzere, TCK m. 158/1-k'de düzenlenen nitelikli

⁹⁶ Egemenoglu, s. 87.

⁹⁷ Bkz. Neslihan Göktürk, *Fikri İçtima (Suçların İçtimaı)*, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 219.

⁹⁸ Bkz. Vesile Sonay Evik, "Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme Suçu", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 137-138, 2016, s. 18; Vesile Sonay Evik, "Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme", *Özel Ceza Hukuku*, C. X, *Adliye Karşı Suçlar*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 268.

⁹⁹ Memiş, s. 799, 800. Mülga TCK m. 381/2'de, failin sigorta bedelini almak amacıyla kendisine ait bir bina veya eşyada yangın çıkararak başkalarını şahsen veya malen tehlikeye sokması; kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar açısından cezayı ağırlaştıran bir nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Mülga TCK'nın bahsi geçen hükmüne ilişkin olarak da belirtilen amaçla çıkarılan yangın sonucunda sigorta tazminatı elde edildiği takdirde, failin gerçek içtima uygulanarak kasten yangın çıkarma suçunun TCK m. 381/2'de düzenlenen nitelikli hali ile nitelikli dolandırıcılık suçundan cezalandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Erman/Özek, s. 40.

dolandırıcılık suçunun meydana gelmesi; failin sigorta şirketine hakkı olmayan bedeli almak için başvuruda bulunmasına ve bu bedeli kısmen veya tamamen almasına bağlı olup, sigorta bedelini almak amacıyla gerçekleştirilen hareketler suçun icra hareketi niteliğinde değildir ve böyle bir durumda fail farklı fiillerle bahsi geçen iki suçu işlemektedir.¹⁰⁰ Özellikle ekonomik güçlük çeken mülk sahipleri tarafından ve yıkılması planlanan binalarda, sigorta bedelini almak amacıyla yangın çıkarıldığı görülmektedir.¹⁰¹

Herkes gibi, bir kamu görevlisinin de bu suçun faili olması mümkündür. Görevini yerine getirmemesinden dolayı ihmal suretiyle bir binada yangın çıkaran kamu görevlisinin, görevinin gereklerini yapmakta ihmal göstererek kişilerin mağduriyetine ve kamunun zararına neden olduğunun kabul edilmesi gerekir. Böyle bir durumda, TCK m. 257/2’de düzenlenen suçun da ortaya çıkacağı düşünülebilir; ancak hükümde açıkça Kanun’da ayrıca suç olarak düzenlenen haller hariçinde bu suçun meydana geldiğinin kabul edileceği belirtilmiştir ve kamu görevlisi fail, yalnızca TCK m. 170/1’deki suç nedeniyle cezalandırılacaktır.¹⁰² Esasında, TCK m. 257/2’de söz konusu ifadeye yer verilmemiş olsaydı da sonucun değişmeyeceğini söyleyebiliriz. Zira saf ihmali bir suç ile ihmal suretiyle icrai suç arasında TCK m. 44’ün uygulanması mümkün değildir; çünkü bu suçlar arasında asli norm – tali norm ilişkisi vardır ve ihmal suretiyle icrai suça ilişkin hüküm karşısında, saf ihmali suça ilişkin hükmün geri çekilmesi gerekir.¹⁰³

Çalışma konumuz açısından; TCK m. 170/1’deki suç ile öldürme, yaralama, mala zarar verme gibi zarar suçlarının içtimaı ise özellik-

¹⁰⁰ Bkz. Yargıtay CGK, 2014/8-698 E., 2016/135 K., 15.03.2016, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, <https://www.kazanci.com.tr/> (Erişim: 05.05.2025).

¹⁰¹ Corboz, p. 22.

¹⁰² Bkz. Pınar Memiş Kartal, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, C. 19, S. 2, 2013, s. 1390; Vesile Sonay Evik, “Görevi Kötüye Kullanma”, *Özel Ceza Hukuku*, C. IX, Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 265; Handan Yokuş Sevik, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 39, 2018, s. 301. Mülga TCK’daki kasten yangın çıkarma fiillerini cezalandıran suçlar ile görevi kötüye kullanma suçu açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 51.

¹⁰³ Göktürk, s. 220; Yurtlu, s. 367.

le önem arz etmektedir. Zira ihmal suretiyle bina yangını çıkarılması durumunda; söz konusu zarar suçlarının da ortaya çıkması oldukça muhtemeldir.¹⁰⁴ Doktrinde, TCK m. 170/1'deki suçu meydana getiren fiilin, aynı zamanda zarar neticesi içeren farklı bir suçu da oluşturduğu durumlarda; faile TCK m. 44'te yer alan fikri içtima hükmü uyarınca ceza verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.¹⁰⁵ Madde gerekçesinde de böyle bir durumda fikri içtima uygulanması gerektiği belirtilmiştir.¹⁰⁶ Yargıtay da bir cezaevindeki koğuştaki yangın çıkararak cezaevi idaresine ait eşyaların zarar görmesine neden olan sanık hakkında, TCK m. 44 uyarınca mala zarar verme suçunun TCK m. 152/1-a ve TCK m. 152/2-a'da düzenlenen nitelikli hallerinden hüküm kurulması gerektiği yönünde karar vermiştir.¹⁰⁷ Yargıtay'ın, TCK m. 44'ün uygulanması gerektiğini belirtmemekle birlikte; benzeri durumlarda yalnızca zarar

¹⁰⁴ Mülga TCK m. 382 uyarınca; m. 369, 370 ve 377'de düzenlenen suçlar işlenirken yakma sonucunda bir kişinin yaşamının tehlikeye girmesi ve ölüm meydana gelmesi durumları cezayı ağırlaştıran nitelikli haller olarak düzenlenmiştir. Doktrinde; öldürmek amacıyla yangın çıkarılması neticesinde ölüm meydana geldiğinde, mülga TCK m. 382'de öngörülen kasten yangın çıkarma suçunun nitelikli hali ile m. 450/6'da yer alan kasten öldürme suçunun nitelikli halinin fikri içtimayı uyarınca ceza verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Erman/Özek, s. 21. Mülga TCK'ya benzer şekilde; İsviçre Ceza Kanunu'ndaki kasten yangın çıkarma suçunun da kişilerin yaşamlarının veya vücut bütünlüklerinin bilinçli şekilde tehlikeye atılarak işlenmesi, cezayı ağırlaştıran bir nedendir. Bkz. Corboz, p. 27. Cezayı ağırlaştıran bu hal açısından, bilerek söz konusu tehlikeye neden olunması gerektiği için failin olası kastla hareket etmesi mümkün değildir. Bkz. Arrêt du Tribunal cantonal de Neuchâtel CPEN.2022.17, 15.12.2022, Swisslex.

¹⁰⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 704, 710; Polat, s. 157 vd.; Aydın, s. 54; Egemenoglu, s. 91.

¹⁰⁶ Bkz. 5237 sayılı Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/593), TBMM 22. Dönem, 2. Yasama Yılı, Sıra Sayısı: 664.

¹⁰⁷ Yargıtay 8. CD, 2018/6907 E., 2020/14834 K., 02.07.2020, Yargıtay Karar Arama. Ayrıca bkz. Yargıtay CGK, 2006/317 E., 2006/319 K., 26.12.2006, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 8. CD, 2006/3957 E., 2007/2980 K., 11.04.2007, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; Yargıtay 8. CD, 2006/7914 E., 2007/7431 K., 07.11.2007, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 8. CD, 2006/6171 E., 2007/7568 K., 12.11.2007, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 9. CD, 2008/19072 E., 2008/14496 K., 30.12.2008, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; Yargıtay CGK, 2009/8-101 E., 2009/178 K., 23.06.2009, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 8. CD, 2014/28346 E., 2015/12440 K., 24.02.2015, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 8. CD, 2018/12112 E., 2019/11961 K., 08.10.2019, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 2. CD, 2020/24196 E., 2020/15861 K., 16.12.2020, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 6. CD, 2021/17680 E., 2021/18652 K., 01.12.2021, Yargıtay Karar Arama.

suçu nedeniyle hüküm kurulmasının yerinde olacağını ifade ederek aynı sonuca ulaştığı kararları da vardır. Böyle bir kararda, oturduğu babasına ait evdeki eşyaları ateşe vererek bu ev ile üst kat komşusuna ait eve zarar veren sanık hakkında; fiilinin tehlike boyutunu aşır zara- rına neden olması karşısında TCK m. 152/2-a uyarınca yakarak mala zarar verme suçunu oluşturduğunun kabulü gerekirken, fail hakkında TCK m. 170/1’de düzenlenen suç nedeniyle hüküm kurulması kanuna aykırı bulunmuştur.¹⁰⁸ Bir diğer görüşe göre ise zarar suçları ile teh- like suçları arasında görünüşte ıçtima kurallarından asli norm – tali norm ilişkisi bulunmaktadır. Bu çerçevede; bir tehlike suçu olan TCK m. 170/1’deki suçun işlenmesi sonucunda bir zarar suçu da ortaya çık- tığı takdirde, asli norm olarak yalnızca zarar suçunun uygulanması gerekir.¹⁰⁹ Son olarak, çıkarılan yangın nedeniyle bir zarar meydana gelmiş ise failin geçitli suç kuralına göre yalnızca zarar suçundan ce- zalandırılması gerekeceği belirtilmekle birlikte; böyle bir durumda uy- gulanabilecek diğer çözüm yolunun da gerçek ıçtima uyarınca TCK m. 170/1’de düzenlenen suç yanında kasıtlı veya taksirli fiilin niteliğine göre ortaya çıkan zarar suçundan dolayı ceza verilmesi olduğu ifade edilmiştir.¹¹⁰

Öncelikle belirtmek gerekir ki; yangın çıkarılması nedeniyle so- mut bir tehlikenin yanında bir veya birden çok zararın da ortaya çıktığı durumlarda, tek bir fiilden söz edilemeyeceği için TCK m. 44’ün uy- gulanması mümkün değildir.¹¹¹ TCK m. 44 uyarınca ceza verilebilmesi için tek bir fiilin, açıkça ifade edecek olursak hem hareket hem de neti-

¹⁰⁸ Yargıtay 8. CD, 2012/14965 E., 2013/16651 K., 30.05.2013, Gökcan/Artuç, s. 6235, dipnot 36. Ayrıca bkz. Yargıtay 8. CD, 2011/5251 E., 2011/6151 K., 11.07.2011, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 22. CD, 2015/1532 E., 2015/1163 K., 26.05.2015, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 8. CD, 2014/10504 E., 2014/20492 K., 22.09.2014, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 8. CD, 2016/8545 E., 2017/6239 K., 30.05.2017, Yargıtay Karar Arama.

¹⁰⁹ Muhammed Demirel, “Karar Analizi Tehlike Suçları – Zarar Suçları Arasındaki İlişkinin ıçtima Kuralları Kapsamında Değerlendirilmesi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 71, S. 1, 2013, s. 1483, 1484; Tokgöz, s. 84, 85. İsviçre Ceza Kanunu’ndaki kasten yangın çıkarma suçunun ise bir zarar suçu olan mala zarar verme suçunu kapsadığı; ancak failin yalnızca başka bir kişiye ait belirli bir nesneyi yakmak istemesi durumunda, mala zarar verme suçuna ilişkin hükmün uygulanacağı ifade edilmiştir. Bkz. Corboz, p. 31.

¹¹⁰ Hafızogulları/Özen, s. 15; Özen, s. 21, 22.

¹¹¹ Hafızogulları/Özen, s. 10, 11; Özen, s. 21.

ce tekliliğinin bulunması gerekir.¹¹² Bu çerçevede; yangın çıkarılması nedeniyle ölüm, yaralanma veya mala zarar verme gibi bir zarar neticesi de ortaya çıktığında netice tek olmayacağı için fiil de tek olmayacak ve fikri ıçtima uygulanamayacaktır.¹¹³ Görünüşte ıçtima kurallarının uygulanması açısından da tek bir fiilin bulunması gerekir.¹¹⁴ Bu nedenle, zarar suçları ile TCK m. 170/1'deki suç arasında asli norm – tali norm ilişkisi olduğu da söylenemez.¹¹⁵ Zarar suçları ile TCK m. 170/1'de düzenlenen suç arasında geçitli suç ilişkisi bulunduğunu söylemek de mümkün değildir; zira bir zarar suçunun işlenmesi için zorunlu olarak TCK m. 170/1'deki suça vücut veren hareketlerin gerçekleştirilmesi gerekli değildir ve bahsi geçen zarar suçları ile TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun korudukları hukuki değerler de farklıdır.¹¹⁶ Bir diğer yandan, TCK m. 82/1-c'de cezayı ağırlaştıran bir hal şeklinde düzenle-

¹¹² Dönmezer/Erman, s. 683; Bayraktar, s. 12; İçel, s. 586 vd.

¹¹³ Aksoy Retornaz, 2012, s. 13; Aksoy Retornaz, 2019, s. 27.

¹¹⁴ Göktürk, s. 73, 74; Demirel, 2013, s. 1481.

¹¹⁵ Örnek vermek gerekirse, 6831 sayılı Kanun m. 110/4'te düzenlenen kasten orman yakma suçu ile TCK m. 170/1'deki suç arasında asli norm – tali norm ilişkisi bulunmaktadır. Kasten yangın çıkarılan alanının orman olmaması durumunda; 6831 sayılı Kanun'da düzenlenen suç uygulanmayacak, TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun yangın çıkarılarak işlendiği kabul edilecektir. Bkz. Sinan Bayındır, Orman Suçları, 1. baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016, s. 114; Şeyma Sert, "6831 sayılı Orman Kanunu'nda Düzenlenen Orman Yakma Suçları", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 2, 2023, s. 439. Kasten orman yakma suçuna benzer şekilde, 6831 sayılı Kanun m. 76-d ve m. 110/2 uyarınca ormanlara dört kilometre mesafede veya m. 31 ve m. 32 kapsamındaki köylerin sınırları içinde anız veya benzeri bitki örtüsü yakılmasını cezalandıran suç ile TCK m. 170/1'deki suç arasında da asli norm – tali norm ilişkisi bulunmaktadır. 6831 sayılı Kanun m. 76-d'de belirtilen yerlerde anız yakıldığında bu Kanun'daki suç oluşacakken, anız farklı bir yerde yakılmışsa ve bu yer orman bölgesi de değilse TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun uygulanması gündeme gelecektir. Doktrinde TCK genel kanun, 6831 sayılı Kanun ise özel kanun olduğu için TCK m. 170/1'de düzenlenen suç ile kasten orman yakma suçu arasında görünüşte ıçtima ilişkisi bulunduğu; orman alanında kasten yangın çıkarılması durumunda, özel kanunda düzenlenmesi nedeniyle özel norm olarak yalnızca kasten orman yakma suçunun uygulanacağı yönünde bir görüş de bulunmaktadır. Bkz. Yaşar, s. 174, 175. Fransız Ceza Kanunu'nda ise yaralanmalara veya çevre açısından geri dönülmez zararlara yol açacak şekilde kasten orman alanında yangın çıkarılması, kasten yangın çıkarılarak zarara neden olunmasını cezalandıran suçun nitelikli hali olarak düzenlenmiştir. Bkz. Michel Véron, *Droit pénal spécial*, 14e édition, Dalloz, Paris, 2012, p. 351.

¹¹⁶ Bkz. Dönmezer/Erman, s. 649; İçel, s. 656, 657.

nen kasten öldürme suçunun yangın suretiyle işlenmesi ve daha önce bahsi geçen TCK m. 152/2-a'daki mala zarar verme suçuna ilişkin nitelikli hal özelinde; ilgili hükümlerde TCK m. 170/1'de yer alan suç açıkça belirtilmediği için bileşik suçun söz konusu olduğu da söylene-
mez.¹¹⁷ Kanaatimizce tüm bu nedenlerle, bir yangın çıkarıldığı zaman herhangi bir zarar suçu da meydana geldiğinde; TCK m. 170/1'deki suç ile ilgili zarar suçunun gerçek içtimai uyarınca ceza verilmesi gerekir.¹¹⁸ Bu çerçevede; ihmal suretiyle bina yangını çıkarıldığında ortaya çıkan ve cezası daha yüksek olan bir zarar suçu, TCK m. 170/1'in uygulanmasını engellemeyecektir. Hem TCK m. 170/1 hem de ortaya çıkan zarar suçunu düzenleyen hüküm uygulanarak ceza verilecektir.

II. GENEL GÜVENLİĞİN TAKSİRLE TEHLİKEYE SOKULMASI SUÇUNUN İHMAL SURETİYLE ÇIKARILAN BİNA YANGINLARINDA UYGULANABİLİRLİĞİ

Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması başlıklı TCK m. 171'in ilgili kısmı şu şekildedir: *“Taksirle ... yangına ... neden olan kişi, filin başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olması halinde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır”*. Suçun ihmal suretiyle çıkarılan bina yangınları açısından uygulanabilip uygulanamayacağını, TCK m. 170/1'de düzenlenen suç için yaptığımız gibi; böyle bir durumda suçun unsurlarının oluşup oluşmayacağı (A), kusurluluğa etki eden nedenlerin ortaya çıkıp çıkmayacağı (B) ve özel görünüş biçimlerinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği (C) bakımından değerlendireceğiz.

A. Suçun Unsurları Bakımından

Bu başlık altında, çalışmamızın ilk bölümündeki gibi; suçun maddi unsuru (1), hukuka aykırılık unsuru (2) ve manevi unsuru (3) bakımından değerlendirme yapacağız.

¹¹⁷ Bkz. Dönmezer/Erman, s. 654; Centel/Zafer/Çakmut, s. 543; Durmuş Tezcan/Mustafa Ruhan Erdem/R. Murat Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 22. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 118. Ayrıca, TCK m. 82/1-c'de açıkça yangın ifadesine yer verilmiş olmakla birlikte; TCK m. 152/2-a'da yangından hiç söz edilmemiş, yalnızca suçun yakarak işlenmesinden bahsedilmiştir. Daha önce de açıkladığımız üzere; yalnızca bir veya birkaç nesnenin yakıldığı veya ateşin yaygınlaşmasının söz konusu olmadığı bir durum, zaten yangın olarak değerlendirilemez.

¹¹⁸ Bkz. Memiş, s. 799, 800.

1. Maddi Unsur

TCK m. 171’de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu da maddede sınırlı şekilde sayılan hareketlerden herhangi birine başvurularak işlenebileceği için TCK m. 170/1’deki suç gibi, seçimlik ve bağlı hareketli bir suçtur.¹¹⁹ Yangına neden olma, suçun seçimlik hareketlerinden biridir.¹²⁰ Bu suç da TCK m. 170/1’de düzenlenen suça ilişkin açıklamalarımız çerçevesinde ani bir suçtur; keza suçun meydana gelmesi için başlangıçta yanan şeyin taşınır ya da taşınmaz veya değerinin az ya da çok olması önemli değildir. Yangına ne şekilde, hangi araçla neden olunduğunun da önemi yoktur.

TCK m. 171 ile kişilere tehlike yaratması mümkün durumlarda taksirle hareket etmeme, bir diğer deyişle özenli davranma yükümlülüğü getirilmiş; bu yükümlülüğe aykırı hareketler önlenerek toplumun güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.¹²¹ Yargıtay da bu çerçevede; bir fabrikanın kazan dairesinde sızan yağın tutuşması nedeniyle yangın çıkan olay açısından, fabrikanın makine sorumlusu ile kazan sorumlusunun özen yükümlülüğüne aykırı bir davranışları bulunup bulunmadığı bilirkişi raporu ile tespit edildikten sonra karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir.¹²² Elbette ki sorumluluk doğabilmesi için söz konusu özen yükümlülüğünün yerine getirilmesi beklenebilir de olmalıdır. Yargıtay bir kararında; evde yangın çıkmasına sebebiyet veren elektrik tesisatının, arıza olmadıkça bakım ve onarımının yaptırılması beklenebilir olmadığı için sanığa ceza verilmesini yerinde bulmamıştır.¹²³ Benzer şekilde, uzun yıllardır yaşadığı evinin elektrik tesisatına herhangi bir ekleme veya müdahalede bulunmayan sanığın evinde çıkan yangın nedeniyle yürütülen yargılamada; evindeki

¹¹⁹ Hafizoğulları/Özen, s. 19; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 715; Özen, s. 34; Gökcan/Artuç, s. 6251; Gerçekler, s. 1687.

¹²⁰ Hafizoğulları/Özen, s. 19; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 715; Özen, s. 34; Asuman Aytekin İnceoğlu, “Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması”, *Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratıcı, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar* (TCK m. 170 - 196), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 32; Polat, s. 152.

¹²¹ Gökcan/Artuç, s. 6250, 6251; Gerçekler, s. 1686; Polat, s. 165.

¹²² Yargıtay 9. CD, 2008/8712 E., 2010/3291 K., 22.03.2010, Legalbank Elektronik Hukuk Bankası, <https://legalbank.net/arama> (Erişim: 05.05.2025).

¹²³ Yargıtay 9. CD, 2007/3305 E., 2007/8513 K., 22.11.2007, Legalbank Elektronik Hukuk Bankası.

elektrikli aletleri kullanırken cihazlarını kontrol ettirmesi kendisinden beklenemeyeceği için sanık hakkında, TCK m. 171 uyarınca kurulan mahkumiyet hükmü Yargıtay tarafından bozulmuştur.¹²⁴ Yargıtay'ın bir diğer kararında ise bir saman deposunda sac işi yapılırken çıkan kaynak kıvılcımının neden olduğu yangında, sanığın alabileceği bir önlem bulunmadığından bahisle beraatına karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir.¹²⁵

Suçtan dolayı sorumluluk doğması için taksirle gerçekleştirilen hareket ile yangın neticesi arasındaki illiyet bağının, başka kişilerin kusurlu hareketleri veya mücbir sebep gibi bir nedenle kesilmediğinin tespit edilmesi de oldukça önemlidir.¹²⁶ Yargıtay; bir kafenin girişinde bulunan tentenin üzerindeki elektrik kablo izolelerinin zaman içinde aşınmasından dolayı açık hale gelen tellerin birbirine temas etmesi nedeniyle kısa devre yaptığı ve çıkan kıvılcımların yakındaki brandayı tutuşturup eriyen parçalarının zemindeki masa ile sandalyelerin üzerine düşerek yangına sebebiyet verdiği olayda, TCK m. 171'de düzenlenen suçun meydana geldiğini ifade ederek illiyet bağının kesilmediğine kanaat getirmiştir.¹²⁷ Taksirle yangın çıkarıldığı iddia edilen başka bir olayda ise meteorolojiden olay günü ve saatindeki rüzgar durumu sorulup sanığa ait atölyedeki sobadan çıkan kıvılcımların söz konusu yangına sebebiyet verip vermediği belirlenmeden hüküm kurulması yerinde görülmemiştir.¹²⁸

TCK m. 171'de ifade edildiği üzere, sebebiyet verilen yangının; başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı açısından tehlikeli olması durumunda fail cezalandırılacaktır.¹²⁹ Bir görüşe göre; bahsi geçen tehlike barındıran durum, hareket tamamlandıktan sonra gerçekleş-

¹²⁴ Yargıtay 9. CD, 2005/2918 E., 2005/5803 K., 14.07.2005, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

¹²⁵ Bir diğer yandan, kararın karşı oy gerekçesinde; kaynak yapılması durumunda söz konusu olabilecek riskler hakkında uyarılmasına rağmen sanığın gerekli tedbirleri almaması nedeniyle yangın çıktığı için suçun meydana geldiği ifade edilmiştir. Bkz. Yargıtay 8. CD, 2019/17834 E., 2020/9146 K., 02.07.2020, Yargıtay Karar Arama.

¹²⁶ Gökcan/Artuç, s. 6253; Gerçeker, s. 1687, 1688.

¹²⁷ Yargıtay 8. CD, 2018/10718 E., 2020/13958 K., 23.06.2020, Yargıtay Karar Arama.

¹²⁸ Yargıtay 8. CD, 2012/875 E., 2013/5742 K., 18.02.2013, Yargıtay Karar Arama.

¹²⁹ Hafizoğulları/Özen, s. 20; Özen, s. 19; Aytekin İncoğlu, s. 32; Gerçeker, s. 1687; Polat, s. 153.

meye müsait olmayıp hareketin içerisinde bulunduğu için suçun unsurlarına dahildir.¹³⁰ Katıldığımız aksi görüşe göre; madde metni incelendiğinde, tehlikeli durumun ortaya çıkması halinde ceza verileceği ifade edildiği için söz konusu durumun varlığı bir cezalandırılabilme şartıdır ve suçun unsurları dışında kalmaktadır.¹³¹ Bu çerçevede, failin taksirle sebebiyet verdiği yangının; başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı açısından tehlikeli olmasını öngörebilip öngöremeyeceği sorumluluğu açısından önem arz etmeyecektir. Bu durumun var olup olmadığının tespit edilebilmesi için bilimsel veriler çerçevesinde objektif bir değerlendirme yapılacaktır.¹³² İsviçre Ceza Kanunu'ndaki taksirle yangın çıkarma suçu açısından ise bu Kanun'da düzenlenen kasten yangın çıkarma suçu için olduğu gibi, yangın nedeniyle başkalarına zarar verilmeli veya toplu bir tehlike yaratılmalıdır.¹³³ Bahsi geçen durumların yaratılması, Kanun'daki kasten yangın çıkarma suçunda olduğu gibi; suçun unsurları kapsamında kabul edilmektedir.¹³⁴

Suçun ortaya çıkması için genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu açısından olduğu gibi, yanmasına sebebiyet verilen şeyin faille ait olup olmamasının bir önemi yoktur.¹³⁵ Suç, failin kendi malvarlığındaki eşyayı kapsayacak şekilde yangına neden olması durumunda da meydana gelecektir.¹³⁶ Böyle bir durumda, suç taksirle işlenebildiği için TCK m. 22/6'nın uygulanması gündeme gelebilecektir. TCK m. 22/6 uyarınca failin hem kişisel hem ailevi açıdan bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağduriyeti ortaya çıkmış ise suç basit taksirle işlendiğinde ceza verilmeyecekken, bilinçli taksirle işlendiğinde ceza indirilebilecektir. Söz konusu mağduriyetin, maddi veya manevi nitelikte olması mümkündür.¹³⁷ Yargıtay incelediği pek çok olayda; taksirle yangın çıkaran failer hakkında, fiillerinden dolayı başkalarının

¹³⁰ Aytekin İnceoğlu, s. 34; Ersoy, s. 55.

¹³¹ Artuk/Üzülmüş, s. 214; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 715.

¹³² Hafızoğulları/Özen, s. 20; Özen, s. 35.

¹³³ Arrêt du Tribunal cantonal de Neuchâtel RJN 2019 p. 414, 11.09.2019, Swisslex.

¹³⁴ Corboz, p. 36.

¹³⁵ Mülga TCK'daki taksirle yangın çıkarılmasını cezalandıran suç açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 102.

¹³⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 716; Gökcan/Artuç, s. 6251; Gerçekler, s. 1687. Mülga TCK'daki taksirle yangın çıkarılmasını cezalandıran suç açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Erman/Özek, s. 102.

¹³⁷ Özen, s. 48.

zarar görmemesi karşısında TCK m. 22/6'da yer alan hüküm de göz önünde bulundurularak karar verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.¹³⁸ Yargıtay yine aynı doğrultuda; taksirle çıkarılan yangının sanığın kendi evi dışında, komşusunun evine de sıçraması nedeniyle olayda TCK m. 22/6'nın koşulları bulunmadığı için sanık hakkındaki ceza verilmesine yer olmadığı kararını bozmuştur.¹³⁹ Yargıtay'ın bu kararlarını yerinde bulmuyoruz. Zira; TCK m. 171'deki suç nedeniyle bir kişinin cezalandırılabilmesi için elbette hükümde belirtildiği gibi başkalarının, bir diğer deyişle belirsiz sayıda kişinin zarar tehlikesine maruz kalması gerekir ancak zarar görmesi gerekmez. Bir diğer yandan, TCK m. 22/6'daki hükmün uygulanabilip uygulanamayacağının da bununla ilgisi yoktur. Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu açısından, daha önce açıkladığımız üzere; kişilerin hükümde bahsedilen şekilde zarar tehlikesine maruz kalmaları bir cezalandırılabilme şartıdır. Bu şart gerçekleşmediğinde, TCK m. 171'den dolayı ceza verilmesi zaten düşünülemez. TCK m. 22/6 uyarınca faile ceza verilmemesi ya da verilecek cezanın indirilmesi ise ancak ilgili cezalandırılabilme şartı gerçekleştiği takdirde değerlendirilebilecek bir husustur. Ayrıca TCK m. 22/6'nın uygulanabilmesi; yalnızca failin zarar görmesi durumunda değil, faille birlikte herhangi bir kişisel veya ailevi yakınlığı bulunmayan üçüncü kişilerin zarar görmesi durumunda da mümkündür.¹⁴⁰

Suçun işlendiğinin kabul edilebilmesi için tehlikenin somut olarak bulunması gerekmektedir. Bu nedenle, TCK m. 170/1'deki suç gibi; bu suç da somut bir tehlike suçudur.¹⁴¹ Fransız Ceza Kanunu'nda ise

¹³⁸ Bkz. Yargıtay 9. CD, 2006/3656 E., 2006/6426 K., 22.11.2006, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; Yargıtay 9. CD, 2006/5986 E., 2007/460 K., 30.01.2007, Yargıtay Karar Arama; Yargıtay 9. CD, 2006/6778 E., 2007/1941 K., 12.03.2007, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; Yargıtay 9. CD, 2007/1760 E., 2007/7516 K., 25.10.2007, Gerçekler, s. 1689; Yargıtay 9. CD, 2007/3305 E., 2007/8513 K., 22.11.2007, Legalbank Elektronik Hukuk Bankası.

¹³⁹ Yargıtay 9. CD, 2006/9230 E., 2007/3423 K., 18.04.2007, Yargıtay Karar Arama. Ayrıca bkz. Yargıtay 9. CD, 2008/19341 E., 2010/10514 K., 14.10.2010, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

¹⁴⁰ Yener Ünver, "TCK'daki Suçun Manevi (Sübjektif) Unsuruna İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", *Suç ve Ceza*, S. 4, 2010, s. 124. Karşıt görüş için bkz. Koca/Üzülmez, s. 242; Muhammed Demirel, *Taksirli Suç*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 710.

¹⁴¹ Artuk/Üzülmez, s. 214; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 716; Memiş, s. 804; Gökcan/Artuç, s. 6252; Aytekin İnceoğlu, s. 32; Gerçekler, s. 1686; Aygörmüş, s. 320; Polat, s. 152.

kanun veya yönetmelik tarafından getirilen bir özen yükümlülüğüne uyulmamasından dolayı çıkarılan yangın nedeniyle başka bir kişiye ait mülkün taksirle tahrip edilmesi, zarar görmesi veya bozulması cezalandırılmaktadır.¹⁴² Görüldüğü üzere bu suç da Fransız Ceza Kanunu'ndaki kasten yangın çıkarılarak zarara neden olunmasını cezalandıran suç gibi; TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçundan farklı şekilde, zarar suçu niteliğindedir.

Çalışma konumuz açısından önem arz eden husus, genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunun ihmali hareketlerle de işlenebilir işlenemeyeceğidir. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, taksirli suçların da ihmali hareketlerle işlenebileceğini kabul ediyoruz. Aynı doğrultuda, katıldığımız üzere TCK m. 171'de düzenlenen suç da hem icrai hem ihmali hareketlerle işlenebilir.¹⁴³ Yargıtay sanığın soba yakması, bir diğer deyişle icrai hareketi üzerine; bu sobadan sıçrayan ateşin odanın tabanı, tavanı, kapı ve pencerelerine sirayet etmesiyle yangın çıkan olaya ilişkin kararında TCK m. 171'de düzenlenen suçun meydana geldiğini ifade etmiştir.¹⁴⁴ Yine Yargıtay; sanığın tüplü ocağı söndürmemesinden, bir diğer deyişle ihmali hareketinden dolayı imalathane ve çevresinde yangın çıkan olay açısından da genel bir tehlike meydana gelmesi nedeniyle TCK m. 171 uyarınca mahkumiyet kararı verilmesi gerektiğini belirtmiştir.¹⁴⁵ Bu çerçevede; ihmali suretiyle bina yangını çıkarılmasının, TCK m. 170/1'deki suç gibi, bu suçun da maddi unsurunu meydana getirmesinin mümkün olduğunu söyleyebiliriz.

¹⁴² Véron, p. 349; Rassat, p. 330. Kanun veya yönetmelik tarafından getirilen özen yükümlülüğüne kasten uyulmamasından dolayı suçun ortaya çıkması ise cezayı ağırlaştıran bir hal olarak düzenlenmiştir. Cezayı ağırlaştıran bu hal, kasten işlenen suçlar ile taksirle işlenen suçlar arasında kalan ve Fransız Hukuku'nda "kasıtlı yükümlülük ihlali suçları" şeklinde isimlendirildiğini aktarabileceğimiz suçlardan biridir. İlgili suçun meydana gelmesi için özen yükümlülüğünün kasten ihlal edilmesi gerekirken, bahsi geçen zararın ortaya çıkması açısından taksirle hareket edilmesi gerekmektedir. Bkz. Véron, p. 350. Cezayı ağırlaştıran bu halin, ispata ilişkin önemli bir sorun teşkil ettiği ve biçimsel açıdan uygulanmaya elverişli olmadığı belirtilmiştir. Bkz. Rassat, p. 331.

¹⁴³ Aytekin İncoğlu, s. 35.

¹⁴⁴ Yargıtay 9. CD, 2006/4414 E., 2006/4461 K., 18.09.2006, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası. Ayrıca bkz. Yargıtay 9. CD, 2006/4457 E., 2006/6383 K., 21.11.2006, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

¹⁴⁵ Yargıtay 9. CD, 2006/1660 E., 2006/2687 K., 11.05.2006, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

Doktrinde, depremde bir binanın yıkılması durumunda; binanın yapımında gerekli kurallara uyulmamasının ortaya çıkan neticeye etki edip etmediği araştırılarak, binanın yapımından sorumlu kişilerin TCK m. 171’de düzenlenen suçun faili oldukları sonucuna ulaşılabileceği ifade edilmiştir.¹⁴⁶ Bilindiği üzere, bina çökmesine neden olunması da TCK m. 171’de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunun seçimlik hareketlerindendir. Yargıtay’ın mülga TCK yürürlükteyken verdiği bir kararına göre; deprem genel tehlike doğuran yıkımın tetikleyicisi, bir diğer deyişle harekete geçiricisi olmakla birlikte tek başına nedeni değildir. Ortaya çıkan yıkımın genel tehlikeye sebebiyet verecek niteliğe bürünmesinin asıl nedeni, bina yapımına ilişkin kurallara uyulmamasıdır.¹⁴⁷ Yargıtay’ın bu kararı ve doktrinde belirtilen ilgili hususlar çerçevesinde kanaatimizce; örneğin bir binanın yapımında görevli mimar, mühendis veya müteahhidin taksirle binanın yapımına ilişkin kurallara uymamalarından dolayı binada yangın çıkması durumunda, bu kişilerin TCK m. 171’de düzenlenen suçta ihmal suretiyle işlediklerinin kabul edilmesi gerekir.

2. Hukuka Aykırılık Unsuru

Bir görüşe göre, TCK m. 171’de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu açısından hukuka uygunluk sebeplerinin uygulama alanı bulması mümkün değildir.¹⁴⁸ Kanaatimizce bu suç bakımından uygulanabilecek, incelenmesi gereken hukuka uygunluk sebepleri bulunmaktadır.

Yetkili bir merciin yangına sebebiyet verebilecek hukuka uygun bir emir vermesi üzerine, emri uygulayan kişinin dikkatsiz davranıp özen yükümlülüğüne aykırı hareket ederek yangın çıkmasına neden

¹⁴⁶ Gökcan/Artuç, s. 6252; Gerçekler, s. 1688.

¹⁴⁷ Yargıtay CGK, 2003/9-261 E., 2003/274 K., 18.11.2003, Legalbank Elektronik Hukuk Bankası. Yargıtay bir başka kararında da yapımındaki kusur nedeniyle bina yıkılan olayda, suç tarihinin binanın yıkıldığı tarih olduğu ve dava zamanlaşımının bu tarihten itibaren başlayacağı yönünde karar vermiştir. Bkz. Yargıtay CGK, 2002/9-314 E., 2003/15 K., 04.03.2003, Legalbank Elektronik Hukuk Bankası. Depremi illiyet bağını kesen bir etken olarak kabul edilip edilemeyeceğine ilişkin değerlendirme için bkz. Filiz Saraç, *Bina Çökmesine Neden Olmak Sureti ile Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması Suçu*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008, s. 38, 39.

¹⁴⁸ Özen, s. 36.

olması durumunda; TCK m. 27/1 uyarınca TCK m. 24'te düzenlenen amirin emrinin yerine getirilmesi hukuka uygunluk sebebinde sınır taksirle aşılmış olacak ve faile TCK m. 171'deki suçun cezası indirilerek verilecektir.¹⁴⁹

TCK m. 25/2'de düzenlenen zorunluluk hali hukuka uygunluk sebebi; genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu açısından olduğu gibi, bu suça ilişkin olarak da uygulama alanı bulabilir.¹⁵⁰ Örneğin haksız bir saldırıdan kaçmakta olan kişi, taksirle hükümde belirtilen şekilde yangın çıkardığında; zorunluluk hali çerçevesinde fiili hukuka uygun kabul edilecektir.¹⁵¹

TCK m. 170/1'deki suç bakımından olduğu gibi; TCK m. 171'de düzenlenen suçun meydana gelmesi adına da belirsiz sayıda kişiye yönelen bir fiil bulunması gerektiği için meşru müdafaaanın bu suç açısından da hukuka uygunluk sebebi teşkil etmesi mümkün değildir.¹⁵² Aynı şekilde, suçun mağduru belirsiz sayıda kişi olduğu için TCK m. 26/2'de düzenlenen ilgilinin rızası hukuka uygunluk sebebi de bu suç açısından hukuka aykırılığı ortadan kaldırmaz.¹⁵³

Görüldüğü üzere; TCK'da düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerinden yalnızca zorunluluk hali, suçun hukuka aykırılık unsurunu ortadan kaldırarak uygulanmasının önüne geçebilir. Bununla birlikte, suç ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlendiğinde; zorunluluk halinin de hukuka uygunluk sebebi teşkil edemeyeceğini ve bu çerçevede, TCK m. 171'in uygulanmasını engelleyemeyeceğini düşünüyoruz. Kanaatimizce, yükümlülüklerin çatışmasının da suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi açısından uygulama alanı bulması mümkün değildir.

¹⁴⁹ Aytekin İnceoğlu, s. 41.

¹⁵⁰ Aytekin İnceoğlu, s. 40.

¹⁵¹ Aytekin İnceoğlu, s. 41.

¹⁵² Aytekin İnceoğlu, s. 40; Aygörmez, s. 349. Mülga TCK'daki taksirle yangın çıkarılmasını cezalandıran suç açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Artuk/Üzülmez, s. 199.

¹⁵³ Özgenc, 2024, s. 373; Öztürk/Erdem, s. 301; Aygörmez, s. 349. Mülga TCK'daki taksirle yangın çıkarılmasını cezalandıran suç açısından aynı yöndeki görüş için bkz. Artuk/Üzülmez, s. 200.

3. Manevi Unsur

TCK m. 171’de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu ancak taksirle işlenebilir.¹⁵⁴ Suçun hem basit hem de bilinçli taksirle işlenmesi mümkündür.¹⁵⁵ Yargıtay, çocukların yurt binası içindeki kameralardan kestikleri kabloları alıp yurdun hamamında yakmak isterken binadaki yangın alarımının çalması üzerine yurt nöbetçi amiri ve güvenlik görevlisinin olay yerine gelerek çocuklarla birlikte yangını daha büyük boyuta ulaşmadan söndürdükleri; çıkan yangın nedeniyle hamamdaki lamba, lamba tesisatı ve fayansların zarar gördüğü olayda çocukların fiillerinin TCK m. 171’de düzenlenen suçu meydana getirdiği yönünde karar vermiştir.¹⁵⁶ Karara konu olayda, çocukların en azından bilinçli taksirle hareket ettikleri söylenebilecek olmakla birlikte, kanaatimizce olası kastla hareket ettiklerinin kabul edilmesi gerekir. Zira çocuklar, yangın çıkıp çıkmaması konusunda umursamazlık sergileyerek hareketlerini gerçekleştirmişlerdir. Bu nedenle, Yargıtay’ın kararına katılmıyor; bahsi geçen olayda, TCK m. 170/1’de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun ortaya çıktığını düşünüyoruz.

Suçun ihmali hareketle işlenmesi açısından da hem basit hem bilinçli taksir söz konusu olabilir.¹⁵⁷ Mülga TCK’da açıkça sayılan taksirin şekilleri, yürürlükteki TCK m. 22’de belirtilmemiş olmakla birlikte geçerliliğini korumaktadır. Taksirin şekillerinden dikkatsizlik, suçun icrai hareketle; tedbirsizlik ise ihmali hareketle işlenmesi durumunda gündeme gelir.¹⁵⁸ Bu çerçevede, tedbirsizlikten dolayı ihmal suretiyle bina yangınına sebebiyet verildiğinde; suçun manevi unsurunun basit ya da bilinçli taksir biçiminde ortaya çıkabileceğini söyleyebiliriz.

¹⁵⁴ Bayraktar, s. 9; Hafizoğulları/Özen, s. 20; Artuk/Üzülmmez, s. 215; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 716; Memiş, s. 804; Özen, s. 36; Aytekin İnceoğlu, s. 39; Gerçek, s. 1688; Polat, s. 153.

¹⁵⁵ Hafizoğulları/Özen, s. 20; Artuk/Üzülmmez, s. 215; Gökcan/Artaç, s. 6254; Gerçek, s. 1688. İsviçre Ceza Kanunu’nda yer alan taksirle yangın çıkarma suçunun da hem basit hem bilinçli taksirle işlenebileceği kabul edilmektedir. Bkz. Corboz, p. 35.

¹⁵⁶ Yargıtay 17. CD, 2017/3079 E., 2018/11059 K., 24.09.2018, Yargıtay Karar Arama.

¹⁵⁷ Bkz. Öztürk/Erdem, s. 467; Özbek/Doğan/Meraklı/Bacaksız/Başbüyük, s. 514.

¹⁵⁸ Demirbaş, s. 441; İçel, s. 477; Özbek/Doğan/Meraklı/Bacaksız/Başbüyük, s. 520.

Suçun maddi unsuruna ilişkin açıklamalarımız arasında yer verdiğimiz, bir binanın yapımında görevli olan mimar, mühendis veya müteahhidin gerekli kurallara uymayarak gösterdikleri ihmalden dolayı binada yangın çıkartıp TCK m. 171’de düzenlenen suçu işledikleri örnek açısından; faillerin bilinçli taksirle hareket ettiklerinin kabul edilmesi gerekir. Zira bu kişilerin, mesleki bilgi birikimleri çerçevesinde, bina yapımına ilişkin kurallara uymamalarının yangına sebebiyet verebileceğini öngöremediklerini değil; öngördükleri yangın neticesinin gerçekleşmeyeceğine güvenerek hareket ettiklerini söylemek yerinde olacaktır.

B. Kusurluluğa Etki Eden Nedenler Bakımından

TCK m. 170/1’de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu için düşündüğümüz gibi, TCK m. 171’deki bu suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi açısından da kusurluluğa etki eden nedenlerin uygulama alanı bulmasının mümkün olmadığı kanaatindeyiz.

C. Suçun Özel Görünüş Biçimleri Bakımından

Bu başlık altında, ilk bölümde TCK m. 170/1’de düzenlenen suç için gerçekleştirdiğimiz gibi; teşebbüs (1), iştirak (2) ve içtima (3) bakımından değerlendirme yapacağız.

1. Teşebbüs

TCK m. 35/1’in, kişinin ancak kasten hareket etmesine rağmen suçu tamamlayamaması halinde teşebbüsün ortaya çıkabileceğine dair açık ifadesi karşısında; TCK m. 171’de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçuna teşebbüsten dolayı sorumluluk, bu suç ancak taksirle işlenebildiği için ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi de dahil hiçbir durumda söz konusu olamaz.

2. İştirak

TCK m. 40/1 uyarınca iştirak için kasten gerçekleştirilmiş bir fiilin gerekmesi nedeniyle TCK m. 171’de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunun iştirak halinde işlenmesi mümkün değildir. Taksirle işlenebilen bir suç olması nedeniyle TCK m. 171’deki

suçu ihmal suretiyle bina yangın çıkararak işleyen birden çok kişi bulunduğu takdirde; TCK m. 22/5'te belirtildiği üzere, failerin her biri kendi kusurunu göre ayrı ayrı sorumlu tutulacaktır.

3. İçtima

TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu; taksirle işlenebilen bir suç olduğu ve bir kişinin tek bir suç işleme kararı ile birden çok kez taksirli bir suçu işlenmesinden bahsedilemeyeceği için bu suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi de dahil herhangi bir şekilde işlenişi açısından, TCK m. 43/1'de yer alan zincirleme suç hükmünün uygulanabilmesi söz konusu değildir.¹⁵⁹

TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu gibi, TCK m. 171'de düzenlenen suçun mağduru da belirsiz sayıda kişi olduğu için bu suç bakımından da TCK m. 43/2'nin uygulanma imkanı yoktur.

TCK m. 170/1'de düzenlenen suç için olduğu gibi, bu suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi açısından da önem arz eden husus; TCK m. 171'deki suç ile zarar suçlarının içtimaidır.¹⁶⁰ Bu suça ilişkin olarak da suçu meydana getiren taksirli fiilin aynı zamanda bir zarar suçuna vücut verdiği durumlarda, faile TCK m. 44 uya-

¹⁵⁹ Aytekin İnCEOğlu, s. 43.

¹⁶⁰ Mülga TCK m. 383/2 uyarınca, m. 382'de kasten yangın çıkarma fiilleri açısından düzenlendiği gibi, taksirle yangına neden olunması sonucunda bir kişinin yaşamının tehlikeye girmesi ve ölüm meydana gelmesi durumları cezayı ağırlaştıran nitelikli hallerdir. Bu çerçevede mülga TCK'nın uygulanması açısından, taksirle yangın çıkarılması neticesinde ölüm meydana geldiğinde; faile mülga TCK m. 383/2'de öngörülen taksirli suçun nitelikli hali uyarınca ceza verilecek, ayrıca m. 455'te düzenlenen taksirle öldürme suçundan dolayı ceza verilmesi söz konusu olmayacaktır. Doktrinde, bir kişinin yaşamı bakımından sadece bir tehlikenin ortaya çıkmasının bu suç için cezayı ağırlaştıran bir hal olarak öngörülmesi; taksirli hareket neticesinde sadece yangın çıkmasının değil, bir kişinin yaşamının tehlikeye girebileceğinin de öngörülebilmesi gerekeceğinden yerinde bulunmuştur. Bkz. Erman/Özek, s. 104, 105. Mülga TCK'ya benzer şekilde; İsviçre Ceza Kanunu'nda da taksirle yangın çıkarma suçunun, Kanun'daki kasten yangın çıkarma suçu açısından olduğu gibi, kişilerin yaşamlarının veya vücut bütünlüklerinin tehlikeye atılarak işlenmesi cezayı ağırlaştıran bir neden şeklinde düzenlenmiştir. Bkz. Corboz, p. 36.

rınca ceza verilmesi gerektiği belirtilmiştir.¹⁶¹ Yine TCK m. 170'in gerekçesinde ifade edildiği gibi, TCK m. 171'in gerekçesinde de bu görüş paylaşılmıştır. Yargıtay ise sanığın müdürü olduğu şirketin işyerinde çalışan işçilere yemek sağlamak amacıyla kurulan yemekhanedeki LPG tüplerinden sızan gazın patlaması nedeniyle çıkan yangından dolayı çevredeki kişilerin yaralandığı ve araçların zarar gördüğü olayda; sanığın tehlike suçu olmasından dolayı TCK m. 171'de düzenlenen suçtan değil, zarar suçu niteliğindeki taksirle yaralama suçundan cezalandırılması gerektiğine karar vermiştir.¹⁶² TCK m. 170/1'deki suça ilişkin kabul ettiğimiz görüşle aynı doğrultuda, böyle bir durumda tek fiil söz konusu olmayacağı için fikri içtima ya da görünüşte içtima kuralları uygulanması kanaatimizce mümkün değildir.¹⁶³ Bu nedenle, taksirle yangına sebebiyet verilmesi sonucunda ölüm ya da yaralanma gibi bir zarar neticesinin de ortaya çıkması durumunda; gerçek içtima uygulanarak hem TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması hem de yaralama ya da öldürme gibi taksirli hali

¹⁶¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 718; Polat, s. 162 vd.

¹⁶² Yargıtay 12. CD, 2015/15290 E., 2015/19348 K., 17.12.2015, Yargıtay Karar Arama. Ayrıca bkz. Yargıtay 12. CD, 2013/2377 E., 2013/18943 K., 11.07.2013, Yargıtay Karar Arama.

¹⁶³ Kasten orman yakma suçu ile TCK m. 170/1'deki suç arasında olduğu gibi, 6831 sayılı Kanun m. 110/3'te düzenlenen taksirle orman yakma suçu ile TCK m. 171'de düzenlenen suç arasında da asli norm – tali norm ilişkisi bulunmaktadır. Taksirle yangın çıkarılan alanının orman olmaması durumunda, 6831 sayılı Kanun'da düzenlenen suç uygulanmayacak; TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunun işlendiği kabul edilecektir. Bkz. Sert, s. 431. Yargıtay; bir tarlada yangın çıkan olayda, TCK m. 171'de düzenlenen suçun ortaya çıktığını kabul etmiştir. Bkz. Yargıtay 8. CD, 2018/12428 E., 2020/13614 K., 17.06.2020, Yargıtay Karar Arama. Ayrıca bkz. Yargıtay 8. CD, 2022/158 E., 2022/5383 K., 30.03.2022, Yargıtay Karar Arama. Yargıtay; çıkan orman yangınınun başlangıç noktasının sanığın arazisi olduğu olayda da TCK m. 171'de düzenlenen suçtan dolayı mahkumiyet kararı verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bkz. Yargıtay 8. CD, 2020/14836 E., 2023/1071 K., 07.03.2023, Yargıtay Karar Arama. Doktrinde TCK genel kanun, 6831 sayılı Kanun ise özel kanun olduğu için TCK m. 171'de düzenlenen suç ile taksirle orman yakma suçu arasında görünüşte içtima ilişkisi bulunduğu; orman alanında taksirle yangın çıkarılması durumunda, özel kanunda düzenlenmesi nedeniyle yalnızca özel norm niteliğindeki taksirle orman yakma suçunun uygulanacağı yönünde bir görüş de vardır. Bkz. Yaşar, s. 188. Fransız Ceza Kanunu'nda ise taksirle orman alanında yangın çıkarılması; Kanun'daki kasten yangın çıkarılarak zarara neden olunmasını cezalandıran suça benzer şekilde, taksirle yangın çıkarılarak zarara neden olunmasını cezalandıran suçun nitelikli halidir. Bkz. Véron, p. 350.

de düzenlenmiş ise ortaya çıkan zarar suçundan dolayı ceza verilmesi gerekecektir.¹⁶⁴ Bu çerçevede, ihmal suretiyle bina yangını çıkarıldığında ortaya çıkan bir zarar suçu; TCK m. 170/1'deki suç açısından olduğu gibi, TCK m. 171'de düzenlenen suçun da uygulanmasını engellemeyecektir. TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçundan farklı olarak, TCK m. 171'deki suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi durumunda; bazı malvarlıklarına da zarar verildiğinde, bu zarar taksirli bir hareketle meydana geldiği ve TCK'da mala zarar verme suçu yalnızca kasten işlenebilecek bir suç şeklinde düzenlendiği için failin taksirle mala zarar vermesinden dolayı ayrıca ceza sorumluluğuna gidilemeyecektir.

SONUÇ

İhmal suretiyle bir bina yangını çıkarıldığında, görüldüğü üzere hem TCK m. 170/1'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun hem de TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunun unsurlarının oluşması ve bu çerçevede uygulanabilmesi mümkündür.

Suçların özel görünüş biçimleri ile ilgili yaptığımız değerlendirmeler göz önünde bulundurulduğunda ise TCK m. 170/1'de düzenlenen suçun ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlenmesi açısından; belirgin kastla işlenmekte olduğu takdirde teşebbüs, ayrıntılı olarak açıkladığımız üzere çeşitli birçok durumda da iştirak hükümleri uygulanabilir. İçtima hükümlerine ilişkin incelemelerimiz uyarınca da TCK m. 170/1'de düzenlenen suç ihmal suretiyle bina yangını çıkarılarak işlendiğinde, TCK m. 43/1 ve TCK m. 44'ün uygulanabilmesi mümkündür. Özellikle vurgulamak isteriz ki ihmal suretiyle bina yangını çıkarıldığında, ortaya çıkacak zarar suçları ile TCK m. 170/1'de ve TCK m. 171'de düzenlenen suçlar arasında fikri içtima ya da görünüşte içtima ilişkisi kurulamayacak; gerçek içtima kuralı uyarınca cezaya hükmedilmesi gerekecek ve böylece cezası daha yüksek olan zarar suçları, genel güvenliğin kasten ve taksirle tehlikeye sokulması suçlarının uygulanabilmesinin önüne geçmeyecektir.

¹⁶⁴ Memiş, s. 803.

TCK m. 170/1’de ve TCK m. 171’de düzenlenen suçlar ile ilgili dikkat çekilmesi gereken bir mesele de yargılamaya ilişkindir. İhmal suretiyle çıkarılan bir bina yangınına ilişkin yargılamayı yürüten ceza mahkemesinin, TCK m. 170/1’de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun olası kastla işlenip işlenmediği konusunda şüpheyi bertaraf edememesi durumunda; şüpheden sanık yararlanır ilkesi uyarınca fiilin bilinçli taksirle gerçekleştirildiğini kabul ederek, elbette ki tüm unsurları oluşmuş ve cezalandırılabilme şartı da mevcut ise TCK m. 171’de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçundan dolayı hüküm kurması gerekecektir.¹⁶⁵ Bununla birlikte, ispata ilişkin belirsizlik giderilemediği takdirde başvurulabilecek bir ilke niteliğindeki şüpheden sanık yararlanır ilkesinin; bir suçun hukuki değerlendirmesinde araç olarak kullanılamayacağı da unutulmamalıdır.¹⁶⁶

TCK m. 170/1’de ve TCK m. 171’de düzenlenen suçlar; ihmal suretiyle bina yangını çıkaran kişilerin, daha önce de belirttiğimiz gibi bir bina yangını meydana geldiğinde büyük ihtimalle zarar da ortaya çıkacak olmakla birlikte, zarar meydana gelip gelmediğine bakılmaksızın cezalandırılmalarını sağlamaktadır. Bir diğer deyişle bu suçlar; böylesine tehlikeli bir duruma sebebiyet veren kişilerin, sırf zarara neden olmadıkları gerekçesiyle cezasız kalmalarını engellemektedir. Kanaatimizce, TCK m. 170/1 ve TCK m. 171’de düzenlenen suçları önemli kılan husus budur.

Suçlar ile ilgili temel sorun ise korudukları hukuki yarar karşısında, yaptırımlarının ciddi derecede düşük olmasıdır. Esasında genel olarak hukukumuzda; suç ve cezaların orantılılığı, önödeme gibi yargılamaya alternatif ceza muhakemesi kurumlarının gerektiği gibi düzenlenip düzenlenmediği veya uygulanabilip uygulanamadığı ayrıca tartışılması ve incelenmesi gereken konulardır. Hatırlatmak gerekirse; TCK m. 170/1’de düzenlenen suçun yaptırımı altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıyken, TCK m. 171’de düzenlenen suçun yaptırımı üç ay-

¹⁶⁵ Bkz. Yargıtay 1. CD, 2013/1071 E., 2014/2695 K., 28.04.2014, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; Yargıtay CGK, 2014/191 E., 2014/363 K., 11.07.2014, Legalbank Elektronik Hukuk Bankası.

¹⁶⁶ Bkz. Feridun Yenisey/Ayşe Nuhoglu, Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 94; Özbek/Doğan/Meraklı/Bacaksız/Başbüyük, s. 284.

dan bir yıla kadar hapis cezasıdır. Ayrıca, TCK m. 171’de düzenlenen suç; TCK m. 75/6-a-3 uyarınca önödeme kapsamındadır. Kanaatimizce, TCK m. 171’deki suç önödeme kapsamından çıkarılmalı ve her iki suçun cezası da ağırlaştırılmalıdır.

Kaynakça

Kitaplar

- Aksoy Retornaz Eylem, “Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması”, *Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar* (TCK m. 170 – 196), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 13-28.
- Akyürek Güçlü, “İhmalî Suçlar”, *Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan*, Cilt I, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014, s. 139-158.
- Artuk M. Emin/Gökçen Ahmet/Alşahin M. Emin/Çakır Kerim, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 21. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- Aytekin İncoğlu Asuman, “Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması”, *Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar* (TCK m. 170 – 196), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 29-44.
- Bayındır Sinan, *Orman Suçları*, 1. baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Bayraktar Köksal, “Genel Tehlike Yaratan Suçların Özellikleri”, *Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar* (TCK m. 170 – 196), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 1-12.
- Bekar Elif, *Objektif Cezalandırılabilme Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanunu’nda Yer Alan Suçlar*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Boulloc Bernard, *Droit pénal général*, 22e édition, Dalloz, Paris, 2011.
- Bozkurt Özge, *İhmalî Suçlarda İştirak*, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- Canin Patrick, *Droit pénal général*, 13e édition, Hachette Supérieur, Vanves, 2023.
- Centel Nur/Zafer Hamide/Çakmut Özlem, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 12. baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- Corboz Bernard, *Les infractions en droit suisse*, Volume II, Stämpfli, Berne, 2002.
- Dan Adrian, *Le délit de commission par omission: éléments de droit suisse et comparé*, Schulthess, Zurich, 2015.
- Daragenli Vesile Sonay, “Tehlike Suçları”, *Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim, Öğretim ve Yardımlaşma Vakfı Yayını No: 8, İstanbul, 1999, s. 163-188.
- Demirbaş Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 19. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Demirel Muhammed, *Taksirli Suç*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Dönmezer Sulhi/Erman Sahir, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt II, 15. baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2021.

- Egemenoğlu Alaaddin, *Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu* (TCK m. 170/1), 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- Erbaş Rahime, *Türk Ceza Kanunu'nda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Erem Faruk, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku*, Cilt: IV, Özel Hükümler, 3. baskı, Seçkin Kitabevi, Ankara, 1985.
- Erman Sahir/Özek Çetin, *Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamunun Selametine Karşı İşlenen Suçlar* (TCK 369 – 413), 1. baskı, Dünya Basınevi, İstanbul, 1995.
- Evik Vesile Sonay, “Görevi Kötüye Kullanma”, *Özel Ceza Hukuku, C. IX, Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 197-274.
- Evik Vesile Sonay, “Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme”, *Özel Ceza Hukuku, C. X, Adliye Karşı Suçlar*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 257-280.
- Gerçek Hasan, *Yorumlu & Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, Cilt – 2, 6. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Gökcan Hasan Tahsin/Artuç Mustafa, *Yorumlu – Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi*, 4. Cilt, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Göktürk Neslihan, *Fikri İçtima (Suçların İçtima)*, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Hafızoğulları Zeki/Özen Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar*, 4. baskı, US – A Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Hurtado Pozo José, *Droit pénal général*, Schulthess, Zurich, 2011.
- İçel Kayıhan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- Koca Mahmut/Üzülmez İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 17. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Larguier Jean, *Le droit pénal*, 16e édition, Presses Universitaires de France, Paris, 2009.
- Mayaud Yves, *Droit pénal général*, 3e édition, Presses Universitaires de France, Paris, 2010.
- Memiş Pınar, “Genel Tehlike Yaratan Suçlar”, *Alman – Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku*, Cilt: III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, Yayına Hazırlayanlar: Eric Hilgendorf, Yener Ünver, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayın No: 18, İstanbul, 2010, s. 795-804.
- Özbek Veli Özer/Doğan Koray/Meraklı Serkan/Bacaksız Pınar/Başbüyük İsa, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Özen Muharrem, *Genel Tehlike Yaratan Suçlar*, US – A Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Özgenç İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 20. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Öztürk Bahri/Erdem Mustafa Ruhan, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, 24. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Pollock Joycelyn M., *Criminal Law*, 10th edition, Routledge, 2015, New York.
- Pradel Jean, *Droit pénal général*, 19e édition, Cujas, Paris, 2012.

- Rassat Michèle-Laure, *Droit pénal spécial, Infractions du Code pénal*, 6e édition, Dalloz, Paris, 2011.
- Roach Kent, *Criminal Law*, 7th edition, Irwin Law, Toronto, 2018.
- Tezcan Durmuş/Erdem Mustafa Ruhan/Önok R. Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 22. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Ünver Yener, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Ünver Yener, *İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, Suçu İhbar Etmemek Suçları* (TCK'da Düzenlenen Adliye Karşı Suçlar), 7. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Véron Michel, *Droit pénal spécial*, 14e édition, Dalloz, Paris, 2012.
- Yaşar Melek, *6831 Sayılı Kanun Kapsamında Ormanların Ceza Hukuku Yoluyla Korunması*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- Yenisey Feridun/Nuhoglu Ayşe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 12. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Yıldız Ali Kemal, "İmar Kirliliğine Neden Olma", *Özel Ceza Hukuku*, C. V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar (TCK m. 170 - 196), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 255-274.
- Yurtlu Fatih, *İhmal Suçları*, 1. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

Makaleler

- Aksoy Retornaz Emine Eylem, "Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2, 2012, s. 3-16.
- Artuk Mehmet Emin/Üzülmez İlhan, "Taksirle Tehlikeye Sebebiyet Verme Suçu (765 s. TCK m. 383) Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması (5237 s. TCK m. 171)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 57, 2005, s. 181-217.
- Aydın Murat, "Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Düşürmek Suçu, Silah Kavramı ve Yargıtay Uygulaması", *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 2, S. 6, 2007, s. 50-59.
- Aygörmez Gülsün Ayhan, "Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçları (TCK mad. 170, 171)", *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 3, S. 2, 2021, s. 313-355.
- Bacaksız Pınar, "Ceza Hukukunda Yükümlülüklerin Çatışması", *Ceza Hukuku Dergisi*, C. 8, S. 21, 2013, s. 119-138.
- Demirel Muhammed, "Karar Analizi Tehlike Suçları - Zarar Suçları Arasındaki İlişkinin İctima Kuralları Kapsamında Değerlendirilmesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 71, S. 1, 2013, s. 1479-1488.
- Dönmezer Sulhi, "İhmal Suretiyle İcra Suçları", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 9, S. 3-4, 1944, s. 473-494.
- Ersoy Uğur, "Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 11, S. 41, 2020, s. 27-64.
- Evik Vesile Sonay, "Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme Suçu", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 137-138, 2016, s. 7-29.
- Gomez-Aller Jacobo Dopico, "Criminal Omissions: A European Perspective", *New Criminal Law Review*, Vol. 11, No. 3, 2008, p. 419-451.

- Hakeri Hakan, “İhmalî Suçlar”, *Ceza Hukuku Dergisi*, C. 2, S. 4, 2007, s. 137-169.
- Memiş Kartal Pınar, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, C. 19, S. 2, 2013, s. 1373-1395.
- Özgenç İzzet, “İcrai Suça İhmalî Davranışla İştirak: Anayasa Mahkemesi’nin Bir Kararı Üzerine Değerlendirmeler”, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, C. 2, S. 1-2, 2014, s. 1-10.
- Özgenç İzzet, “İhmalî Suç Teorisi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 25, S. 4, 2021, s. 303-378.
- Polat Halil, “Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçu ile Bu Suçun Diğer Suçlarla İhtimar”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 1, 2010, s. 135-167.
- Sánchez Jesús-María Silva, “Criminal Omissions: Some Relevant Distinctions”, *New Criminal Law Review*, Vol. 11, No. 3, 2008, p. 452-469.
- Sert Şeyma, “6831 sayılı Orman Kanunu’nda Düzenlenen Orman Yakma Suçları”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 2, 2023, s. 419-448.
- Türay Aras, “İhmal Suretiyle İcrai Hareketin Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunsalı”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 3, 2020, s. 115-154.
- Ünver Yener, “TCK’daki Suçun Manevi (Sübjektif) Unsuruna İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”, *Suç ve Ceza*, S. 4, 2010, s. 91-129.
- Yokuş Sevik Handan, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 39, 2018, s. 257-316.

İnternet Kaynakları

- Fedlex, fedlex.admin.ch/fr/home (Erişim: 05.05.2025).
- Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, <https://www.kazanci.com.tr/> (Erişim: 05.05.2025).
- Legalbank Elektronik Hukuk Bankası, <https://legalbank.net/arama> (Erişim: 05.05.2025).
- Légifrance, <https://www.legifrance.gouv.fr/> (Erişim: 05.05.2025).
- Swisslex, <https://www.swisslex.ch/fr/> (Erişim: 05.05.2025).
- Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete, <https://www.resmigazete.gov.tr/> (Erişim: 05.05.2025).
- Yargıtay Karar Arama, <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (Erişim: 05.05.2025).

Diğer Kaynaklar

- Saraç Filiz, Bina Çökmesine Neden Olmak Sureti ile Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması Suçu, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- Tokgöz Selim, Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu, Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2022.
- 5237 sayılı Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/593), TBMM 22. Dönem, 2. Yasama Yılı, Sıra Sayısı: 664.
- XIIIe Congrès international de droit pénal (Le Caire, 1 – 7 octobre 1984), *Revue internationale de droit pénal*, Résolutions des Congrès de l’Association Internationale de Droit Pénal (1926-2014), Vol. 86, N° 1, 2015, p. 111-127.

